

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag u. Schriftleitung: Marburg (Dran), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark, vierteljähr. RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr — Postcheckkonto Wien Nr. 55070

hr. 25 - III. Jahrgang

Marburg a. d. Draa, Samstag, 19. Juni 1943

Einzelpreis 10 Rpf

Delovni naporí Nemčije -

Ogromno stopnjevanje delovne vpostave v Reichu - V prvi svetovni vojni je bilo razmerje delovnega ljudstva

jamstvo njene zmage!

napram tedanjim sovražnikom 1:10 — V drugi svetovni vojni se je spremenilo razmerje v 9:11 — Prednost notranje črte in sklenjenega narodnega gospodarstva

V zadnji številki našega lista smo omenili govor, ki ga je imel v berlinskem Sportpalastu Reichsminister Speer o sedanjem stanju nemške oborožitve. Stevilke, ki jih je iznesel minister Speer, so napravile najgloblji vtis ne samo v Nemčiji, temveč tudi v nevtralnem in sovražnem inozemstvu. Brezdvomno je podal Führer-ju odgovorni voditelj celokupne produkcije orožja in municije silno sliko o udarnosti Nemčije glede vojnega materiala in vojne tehnike, ki se je prilagodila vsem zahtevam napadalne in obrambne strategije. Medtem pa je imel generalni poveljnik za delovno vodstvo, Gauleiter Sauckel, v Pragi in v Krakau-u predavanje, ki ga lahko mirno smatramo kot slajšno dopolnilo Speer-ovih izjav o stanju nemške oborožitve. Gauleiter Sauckel je govoril o delovni vpostavi in delovni moči Reich-a in Evrope v tej vojni. Stevilke, ki jih je navedel, niso nič manj imponujoče kakor izvajanja ministra Speer-a. Tudi Sauckel-ova izvajanja nam služijo v dokaz, da se je položaj Nemčije na tem področju napram položaju v prvi svetovni vojni razveseljivo izboljšal.

Predavanje, ki ga je napolnilo neomajena zvestost sigurne dokončne zmage, je nudilo poslušalcem jasno in konkretno sliko o nalogah in položaju delovne vpostave v službi nemškega vojskovanja. Sauckel je ugotovil kar uvodoma, da ima rešiti delovna vpostava v Nemčiji dve veliki nalogi: vpostaviti nemškega in evropskega človeka v smislu nemškega vojskovanja, na drugi strani pa se mora temu delovnemu človeku v Nemčiji in za Nemčijo delujočemu evropskemu človeku zagotoviti pravično plačo, zadostno prehrano ter ohranitev njegove delovne sile skupno z moralnimi in duševnimi silami.

Iz njegovih izjav se je nato razvila slika o stanju delovne vpostave v tej svetovni vojni napram stanju iz prve svetovne vojne. Kakor je razvidno iz objavljenega grafikona na drugi strani današnje številke našega lista, je razpolaga Nemčija v prvi svetovni vojni skupno s svojimi zavezniki (Avstro-Ogrska, Bolgarija in Turčija) s človeškim rezervoarjem, ki je obsegal številčno 136 milijonov ljudi. Nasprotniki so imeli takrat na razpolago v Evropi, Aziji, Afriki, Ameriki in Avstraliji človeški rezervoar 1422 milijonov ljudi. Razmerje ljudstva je bilo takrat 1:10.

V sedanjí in drugi svetovni vojni razpolaga os Rim-Berlin v kontinentalni

ljudi. Po Japonski in japonskem območju razpolaga s 500 milijoni, če pa vpostavimo še neizčrpana področja, znaša to število skupno 1100 milijonov ljudi. V primerjavi s prvo svetovno vojno se je razmerje spremenilo v našo korist. To razmerje je danes 9:11.

Sile trojnega pakta posedujejo skupni delovni potencial 380 milijonov dela zmožnih ljudi. Temu nasproti poseduje potencial naših nasprotnikov 536 milijonov dela zmožnih ljudi. Toda pozabiti ne smemo, da sovražni tabor ne razpolaga s tako sklenjenim človeškim rezervoarjem, ne oziraje se na to, da nimajo nikjer v svetu tako kvalitativnega delavstva kot mi v Evropi. Mi imamo prednost notranje črte in sklenjenega narodnega gospodarstva.

Gauleiter Sauckel je omenil v svojih izjavah med drugim sledeče: »Po čim največji mobilizaciji ženskih delovnih sil v Nemčiji dela danes v Reich-u več kot za polovico več ljudi nego v prvi svetovni vojni. Prvič v nemški zgodovini se vojskuje nemški vojak pod enim poveljstvom, prav tako dela tudi nemški delavec pod enim samim geslom: nacionalsocialističnim svetovnim nazorom.

V svojih nadaljnjih izjavah se je bavil Gauleiter Sauckel s sovražno gonjo v zvezi z vpostavo inozemskih delavcev v Reich-u. Ugotovil je med drugim, da je moral kot mlad človek sam

delati v tuji službi in da je prebil celih pet let v tujem ujetništvu. To ga je usposobilo, da more pri vseh ukrepih, ki jih pač zahteva vojna vpostava dela, postopati teko, kakor da bi bil sam objekt delovne vpostave. Iz lastnega opazovanja je poročal Gauleiter Sauckel o težki usodi evropskih izseljencev v Ameriki, o angleškem postopanju z najetimi tujimi ladijskimi posadkami itd. Ugotovil je, da Anglo-Amerikanci, ki grešijo dnevno proti tujim delavcem, podtikajo nečloveško postopanje z inozemskim delavstvom, nemški delovni vpostavi. Spomnil je nadalje poslušalce na obnovo mesta San Francisco, kjer se Amerikanci tirali na delo delavce tujih narodov, na delo v kolonijah Kap-a ter na v zlatu in v krvi zadušeno uporabo tujih delavcev v diamantih, premogovnih in rudarskih revirjih Afrika, kjer so ginevali delavci tistih narodov, katerim dajejo Anglo-Amerikanci danes svoje s hlimbe napolnjene, lažnjive garancije.

Če pomislimo, da ima Evropa sorazmerno največ delovnih strokovnih sil, dobimo še bolj ugodno sliko razmerja delovne vpostave obeh vojskujočih se taborov. Evropski inženjerji, kemiki, monterji in strokovni delavci vseh vrst so bili že od nekdaj pionirji civilizacije po vsem svetu. Noben kontinent na svetu ne razpolaga s razmeroma tako velikim številom šol, strokovnih

Evropi z okrog 350 milijoni šol in univerz kot Evropa, predvsem pa Nemčija. Ako vpoštevamo vse te činjenice, nam bo razumljivo, da so izzvala Speer-ova in Sauckel-ova izvajanja tudi v anglo-amerškem taboru celo vrsto političnih priznanj. Tako je zapisal znani angleški vojni kritik Cyril Falls v listu »The Illustrated London News« med drugim sledeče: »Vedno si je treba predočiti, kako silni in kompaktni so pomožni viri, s katerim razpolaga Nemčija. Vsa Evropa je bazo, na kateri se danes vojskuje Nemčija.« Nič manj poučne niso ugotovitve, ki jih je izustil ameriški poveljenik za vojno produkcijo, Nelson, kot nekaj odgovor na vzpon nemške oborožitve. Nelson je nameraval servirati ameriški javnosti nove fantazije o ameriški oborožitvi, pri tem pa so se mu izmuznile besede, ki dobro označujejo položaj ameriške vojne produkcije.

Tako je Nelson dejal med drugim: »Doživeli smo nekatera razočaranja in storili smo nekatere napake.« In zopet: »Vojna produk-



PK-Kriegsbericht Essig (Sch)

Fliegeralarm im Hafen von Neapel
Immer wieder richten die anglo-amerikanischen Bomber ihre Terrorangriffe gegen diese italienische Hafenstadt. Aber die deutsch-italienischen Abwehrverbände fügen den Angreifern schwere Verluste zu. — Männer der Bordflak haben ihr Geschütz in die Anflugrichtung des Feindes gedreht und erwarten den Feuerbefehl

Dogajanje na vzhodni fronti

Pri Orlu odbiti sovjetski napadi - Boji na Kubanskem mostišču - Uspešno bombardiranje sovražnik oboroženih središč - Uničevanje boljševiških tolp v zaledju fronte

Dočim je bil pretekli četrtek na vzhodni fronti v splošnem razmeroma miren, so nemške čete v ozadju srednjega odseka vzhodne fronte na neprodornem gozdnem terenu in v močvirjih s pomočjo madžarskih odredov in domačih bojnikov uničile več skupin boljševiških tolp. Zavzele so 207 gnezdišč, številno orožje in veliko hrane in streliva. Lahke nemške pomorske sile so potopile ob kavkaški obali dve dovozni ladji s skupno tonažo 800 brt. Letalstvo pa je na vzhodni obali Azovskega morja uničilo zopet 16 čolnov za izkrcavanje. V Pinskem zalivu je bila z letalskimi bombami uničena neka stražna ladja, na visokem severu pa nek sovražni transportnik. Odredi težkega nemškega letalstva so v noči na 10. junij bombardirali pomembno sovjetsko orožarno v Jaroslavlju ob severni Volgi.

V petek so javili z vzhodne fronte zgolj delovanje izvidniških in naskočnih oddelkov. Močne sovjetske letalske sile so poskusile napasti nemška vzletišča na srednjem odseku fronte. Pri tem so se razvili srditi letalski boji. Sovražne izgube so bile izredno velike. Tudi v noči na 11. junij so nemška teška bojna letala bombardirala neko sovjetsko orožarno.

Po sobotnem poročilu je bojno delovanje na vzhodni fronti zopet oživelo. Poleg naskočnih akcij ob Kubanskem mostišču in na fronti pri Miusu, je prišlo v področju Orel do bojev, v katerih so imeli sovjeti, ki so napadali po močni artilerijski pripravi, zelo krvave izgube. V ozadju srednjega odseka vzhodne fronte so odredi skupno s policijo v večdnevni bojih v gozdnih in močvirnih očistili velika področja. Pri tem so zavzeli 118 utrjenih vasi in gozdnih gnezdišč kljub žilavemu odporu boljševikov. Raz-

cija je zaostala v večini kategorij za produkcijskimi cilji. Javnost bo v bodoče morala pokazati več zanimanja za program vojne produkcije. Istočasno je imel angleški minister za delo, Bavin, govor, v katerem je opozoril ameriško ženstvo na delovni vzgled, ki ga baje dajejo angleške žene v vojni produkciji.

Iz vsega povedanega je torej razvidno, da je delovna vpostava v Nemčiji in Evropi kot dopolnilo armad na frontah najboljša jamstvo za dokončno zmago. To zmago jamči poleg najboljšega vojnega vodstva in najboljšega vojske z najboljšim orožjem tudi najvzdržljivejša organizacija dela v vojni produkciji sploh.

Menschenreservoir im ersten Weltkrieg



Menschenreservoir im zweiten Weltkrieg



Weltbild.

Schaubild zur Rede des Generalbevollmächtigten für den Arbeitseinsatz, Gauleiter und Reichsstatthalter Sauckel.

bili so tudi 162 sovjetskih bunkarjev. Boljševiki niso izgubili samo veliko krvi, temveč tudi orožja, municije in hrane.

Na binkoštno nedeljo so javili le lokalne boje ob Kubanskem mostišču in v prostoru Belev. Nemško letalstvo je uspešno bombardiralo vojaško važne obrate ob srednji Volgi, zlasti pa važni razžirni kolodvor Jalec.

Novi uspehi nemških podmornic

Potopile so devet ladij s 43.000 brt. - Pantelleria in Lampedusa sta omagali pred sovražno premočjo - Uspešne akcije v Sredozemskem morju - Težke izgube angleškega letalstva

Nemški in italijanski lovci so pretekli četrtek zbili nad Sredozemskim morjem enajst sovražnih letal. Medtem je v Atlantiku neka nemška podmornica odbila v dveurnem boju ponovne napade, ki jih je izvrševalo osem sovražnih letal. Eno izmed teh letal je bilo zbitih v morje, štirje drugi aparati so bili poškodovani, nakar se je ostanek spustil v beg. Podmornica je nato nadaljevala svoje operacije. Po naslednjem poročilu so nemški in italijanski letalci zbili pretekli četrtek 22 sovražnih letal.

Nemške podmornice so v težkih bojih potopile iz spremiljav in posamič devet ladij s skupno 34.000 brt., dočim sta bili dve drugi ladji torpedirani.

V času od 1. do 10. junija so nemške pomorske sile skupno z mornariško protiletalsko artilerijo zbile deset sovražnih letal.

Italijanska posadka otoka Pantelleria je morala na binkoštno soboto ustaviti odpor vsled pomanjkanja pitne vode napram sovražniku, ki je neprestano napadal s pomorske strani, kakor tudi iz zraka.

11. junija je bombardiral nek ameriški letalski odred iz velike višine severonemško področje ter je vrigel bombe zlasti na Wilhelmshaven in Cuxhaven. Prebivalstvo je beležilo izgube. V noči na 12. junij so napadli angleški bombniki zapadnonemško ozemlje, predvsem Düsseldorf. Vseled bombnih zadetkov v stanovanjskih predmestjih, je nastala znatna škoda, obenem pa težke izgube med prebivalstvom. Po dotedanih ugotovitvah je izgubil sovražnik pri tem 54, večinoma štirimotornih bombnikov. Te izgube pa so se po novejših poročilih zvišale na 61 sovražnih bombnikov. Cela vrsta sovražnih letal je bila v nemškem ognju tako poškodovana, da mnoga letala bržčas niso več dosegla svojih angleških vzletišč.

Pri otokih Pantelleria in Lampedusa so nemški in italijanski odredi letalstva napadli anglo-ameriško izkrcavanje v tekočih valovih kljub sovražnemu dejstvu lovcev ter so v teh akcijah potopili transportnika z 8000 brt., in 14 čolnov za izkrcavanje. Tri križarke, 14 manjših vojnih ladij, med njimi več rušilcev in šest transportnih ladij, je bilo tako težko poškodovanih, da je računati z nadaljnjimi fatalnimi izgubami.

V noči na 13. junij so napadli angleški bombniki zapadnonemško ozemlje. Vseled dejstva bomb je imelo zlasti prebivalstvo mesta Bochum izgube. Nastala so znatna razdejavanja na stanovanjskih hišah in javnih poslopih, med drugim tudi na dveh bolnišnicah. Do 13. junija so javili sestrelitev 29 sovražnih bombnikov. Močan odred težkih nemških bojnih letal je v noči na 13. junij bombardiral mesto in vojno luko Plymouth. V ciljih so nastali obsežni požari. Istočasno so nemška letala bombardirala v jugovzhodni Angliji vojaško važne naprave.

Nemška in italijanska letala so tudi 13. junija nadaljevala svoje napade na anglo-ameriška zbirališča ladij pred Pantellerio. Potopila so transportnika srednje velikosti, dočim so bile druge tri transportne ladje poškodovane.

13. junija so napadli anglo-ameriški letalski odredi zapadno zasedeno ozemlje in Severno Nemčijo ter so vrgli bombe zlasti na Bremen in

Na binkoštni ponedeljek so nemške čete odbile sovjetske napade v prostoru okrog Bjeigorda in Beleva. V noči na 14. junij so bombardirala teška nemška bojna letala daleč v sovjetskem zaledju razna industrijska podjetja. Dvoje nemških letal se ni vrnilo.

Po poročilu, ki ga je izdalo nemško vrhovno poveljstvo dne 15. t. m., so se severno od Kubana in v področju okrog Beleva izjalovili razni sovjetski napadi.

V sredo, dne 16. t. m., je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so bili na vzhodni fronti pri Orlu odbiti sovražni sunki. Nemška teška artilerija je s dobrim uspehom obstreljevala vojaške važne naprave v Leningradu.

Kiel. Prebivalstvo je imelo izgube, na stanovanjskih hišah in javnih poslopih pa je nastala škoda. 46 sovražnih letal, med katerimi se je nahajalo najmanj 29 štirimotornih bombnikov, je bilo zbitih na tla. Verjetno pa je bilo sestreljenih še več sovražnih letal.

Nemške podmornice so v Atlantiku zbile sedem sovražnih letal, med njimi več štirimotornih bombnikov. Težka nemška bojna letala so v noči na 14. junij bombardirala mesto in luko Grimsby, kjer so nastali obsežni požari. Drug letalski napad je veljal vojaško važnim napravam v jugovzhodni Angliji. Dvoje lastnih letal se ni vrnilo.

Okrog Pantellerie so hitra nemška letala zadelo s svojimi bombami sedem sovražnih transportnih ladij srednje velikosti, medtem pa so teška nemška vojna letala bombardirala v noči na 15. junij pristaniške naprave v severoafriški luki Bone.

Angleški bombniki so prileteli v noči na 15. junij nad zapadnonemško ozemlje. Precejšnja razdejavanja so nastala zlasti v stanovanjskih predmestjih mesta Oberhausen, kjer so zbili po dotedanih poročilih 20 sovražnih bombnikov. V noči na 15. junij pa je nemško letalstvo napadlo posamezne cilje v Londonu in v vzhodni Angliji s bombami težkega kalibra. Pri tem napadu sovražnih letalcev na neko nemško spremiljavo so nemški artileristi zbili osem bombnikov in štirih letal. Neka nemška ladja, čije moštvo se je večinoma rešilo, je bila potopljena.

Sovražni premoči se je končno morala udati tudi italijanska posadka malega otoka Lampedusa v Sredozemskem morju.

Po poročilu z dne 16. t. m. so odredi težkega nemškega bojnega letalstva tudi 15. junija nadaljevali svoje napade na zbirališča sovražnih ladij pred otokom Pantelleria. Potopili so pri tem dvoje velikih ladij za izkrcavanje. Več drugih takih ladij je bilo poškodovanih, zelo težko zadel pa je bil neki rušilec. Tudi v luki Pantelleria je nastala večja škoda. Sovražnik je izgubil štiri dni v prostoru nad Sredozemskim morjem 22 letal. Lastne izgube so znašale eno letalo.

Od sedmih poškodovanih transportnikov, o katerih govori vojno poročilo z dne 15. t. m., so se po zaključnih ugotovitvah potopili trije transportniki s skupno tonažo 9000 brt.

V noči na 16. junij so preletela posamezna sovražna letala severno ozemlje Reich-a ter vrgli bombe, ki pa niso napravile bistvene škode. Hitra nemška bojna letala so v noči na 16. junij bombardirala posamične cilje v jugovzhodni Angliji.

Zatemnitev od 22. do 4. ure

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. - Verlagsleitung: Egon Baumgartner (verrückt), L. V. Verlagsleiter Fritz Braun, Hauptgeschäftsführer Friedrich Golob, alle in Marburg a. d. Drau, Badgasse 1

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 3 vom 10. April 1943 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugspreises.



MFK-Kriegsbericht Reinhardt (Sch)

Arbeiten im Trockendock

Eines der deutschen Minensuchboote ist nach hartem Einsatz in seinen Stützpunkt zurückgekehrt und wird nun im Trockendock gründlich überholt. Das Wasser ist bereits abgelassen, so daß die Instandsetzungsarbeiten beginnen können.

POLITISCHE BELEZKE

■ Moskoviški načrti glede jugovzhodne Evrope. Iz Rima poročajo nemški listi sledeče: Diplomatski sodruknik Agencije Stefani piše, da je veleposlanik Litvinov Finkelstein, ki se je na potovanju iz Washingtona v Moskvo ustavil v Teheranu, vrget z izjavo pred tamkajšnjimi časnikarji novo luč na sovjetske načrte. »Sovjetska Unija se ne zadovoljuje več z izhodom v Sredozemsko morje preko Egejskega morja, je izjavil sovjetski veleposlanik. »Sovjetska Unija išče izhod skozi Jadransko morje. Hrvatska, Dalmacija, Slovenija in Istrra naj bi se združile v slovanski državi, ki bi kontrolirala Jadrano.

■ Igra z malimi narodi. Bivši predsednik norveškega državnega zbora, emigrant Hambro, je izdal pred nekaj meseci v Londonu knjigo pod naslovom: »Kako priti do miru?« Angleški tisk je to knjigo popolnoma zmolčal, ker vsebuje neizmerno kritiko zahrbtnosti Anglije in Zedinjenih držav. V enajstem poglavju očita Hambro Churchill-u in Roosevelt-u hinavstvo. Churchill in Roosevelt se delata tako, kakor da bi spoštovali pravice malih narodov glede odločitve svoje lastne vladavinske oblike. V resnici pa Churchill-ovih in Roosevelt-ovih ciljev glede malih narodov nista potrdila niti angleški parlament niti ameriški senat. V anglosaških deželah silijo izdelovalci mirovnih načrtov svoje vlade, naj uredijo svet ne ozirajo se na želje malih narodov. Nasprotniki današnje Evrope razpravljajo po Hambrovem mnenju z bodočnostjo malih narodov nekako tako, kakor da gre za mrliča na mizah za raztelesenje. Mali narodi so v strahu za svojo bodočnost, in sicer s polno pravico. Kot tipičen primer za presojo angleško-ameriškega postopanja z malimi narodi navaja Hambro razmerje v anglo-norveški komisiji za dodeljevanje ladij, kjer norveški emigrantje kljub težkim žrtvam norveške trgovske mornarice za angleško stvar, nimajo niti najmanjšega upliva. Male narode samo izkoriščajo, to je njihov glavni cilj.

■ »Zgodovinski dnevi« v Turčiji. Turška narodna republikanska stranka je sklenila v svrhu poglobitve študija zgodovine, prirediti takozvane »Zgodovinske dneve«. Pričeli bodo z »Dnevom Plevne«. V središču te proslave je branilec Plevne, gazi Osman paša. »Zgodovinski dan« bo tvorila Lozanska konferenca. Na tej konferenci (Lausanne) je bil današnji prezident Turčije, izmet Iseni, ena izmed glavnih osebnosti.

Bundesführer Franz Steindl:

Pripravljen biti, je vse!

K uvedbi letalske zaščite na Spodnjem Štajerskem

Sef civilne uprave za Spodnjo Štajersko je odredil z veljavnostjo z dne 5. maja 1943 uvedbo letalsko-zaščitnega prava v zvezi z dosedanjimi izvršilnimi določbami, v kolikor so veljavne v Reichsgau-u Steiermark, obenem pa si je pridržal pravico, v slučaju potrebe uporabiti določbe tega prava ali pa ukrepati drugače v dogovoru z ministrom za letalstvo in s poveljnikom za letalstvo. S tem je položena pravna podlaga za popolno pripravljenost letalske zaščite na Spodnjem Štajerskem.

Sef civilne uprave je pooblastil organizacijo Steirischer Heimatbund, da prevzame na Spodnjem Štajerskem naloge, ki jih izpolnjujeta v ostalem področju Reich-a NSDAP in Reichsluftschutzbund. Heimatbund bo skrbel za letalsko zaščitno vzgojo prebivalstva, obenem pa bo v sodelovanju z državnimi in policijskimi uradi ukrenil vse potrebno, da se zavaruje letalsko-zaščitna pripravljenost spodnještajerskega področja, da bi se na ta način izognilo morebitni škodi, povzročeni po letalskih napadih.

To postopanje je praktična posledica dejstva, da je Spodnja Štajerska s svojimi ljudmi usodno neločljivo povezana z Reich-om. V najkrajšem času bo treba tedaj na Spodnjem Štajerskem ustvariti tisto letalsko zaščitno pripravljenost, ki obstoja v Reich-u kot rezultat večletnega sistematičnega dela. Nikakega povoda ni za psihozo strahu ali bojazni. Na drugi strani pa se nahaja obveznost, ukreniti vse, da bomo došli vsem možnostim. Prebivalstvo se poziva, da vestno in natančno izpolni vse odredbe, ki se nanašajo na letalsko zaščitno pripravljenost na Spodnjem Štajerskem. V posameznostih se bo pri tem treba ozirati na sledeče momente:

1. Zaključiti je organizacijo letalsko-zaščitnih funkcionarjev, t. j. postavitev štabov v vodstvih Kreis-ov in Ortsgrupp, obenem pa tudi letalsko-zaščitnih pomažacev v celicah in blokih. Strokovna izravnava vseh v letalski zaščiti zaposlenih funkcionarjev organizacije Steirischer Heimatbund mora biti končana 15. julija 1943.

2. V času od 15. do 30. junija je določiti v vseh Ortsgrupp-ah letalsko-zaščitne družine, ki nominirajo letalske samozaščitnike po Reich-u veljavnih predpisih. Pri postavitvi letalskih samozaščitnikov je primerno deležu obremeniti tudi zaščitence, v nobenem slučaju pa ne morejo biti letalsko-zaščitni funkcionarji (Luftschutzwart-i).

16. julija 1943 je pritegniti letalske samozaščitnike po izravnalnih smernicah Reichsluftschutzbund-a tekoče v sporazumu s krajevnim voditeljem letalske zaščite v vseh zadevah, ki se tičejo letalske zaščite. Prva izravnava vseh letalskih samozaščitnikov na Spodnjem Štajerskem mora biti končana koncem 1943. Vpoklic se izvrši po poverjenikih za letalsko-zaščitna vprašanja v Ortsgrupp-ah na osnovi zakona o letalski zaščiti potom policijske odredbe za službovanje v civilni letalski zaščiti po § 9 izvršilne odredbe z dne 4. maja 1937.

V svrhu pripravljenosti v letalski zaščiti je na Spodnjem Štajerskem ukreniti takoj sledeče:

a) Zatemnitev. Izvesti je takoj totalno notranje zatemnitev stanovanj in obratov na Spodnjem Štajerskem. Za izvedbo zatemnitve odgovarja vsakokratni stanovalec.

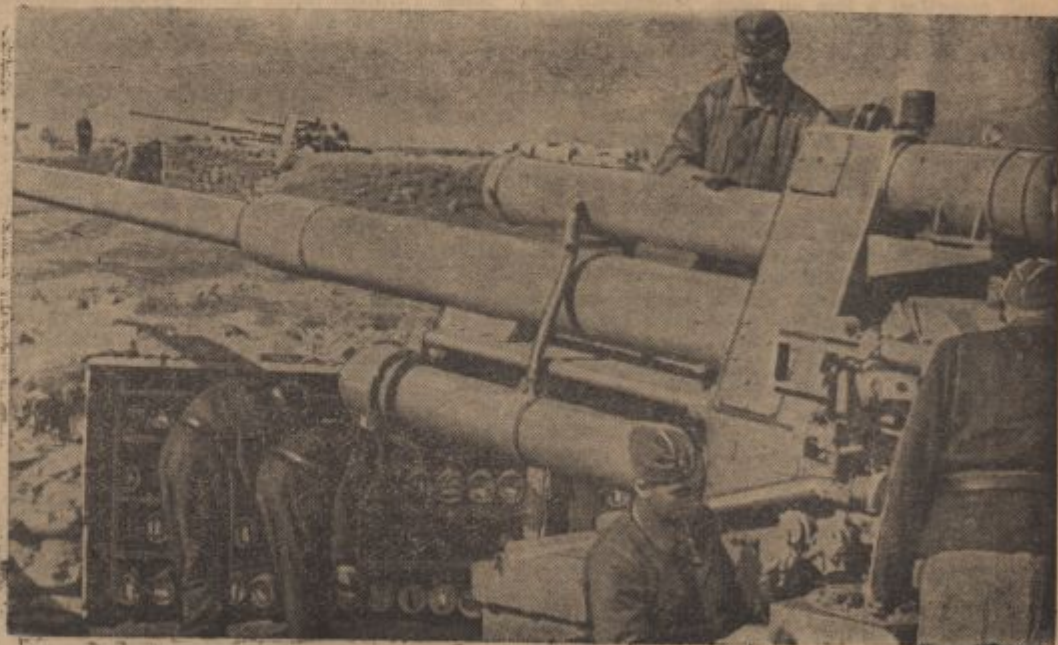
b) Pospravljanje podstrešij. Iz vseh podstrešij je odstraniti gorljive predmete ali naprave. Podstrešne prostore je čisto pospraviti. V kolikor ni možno manj gorljivih predmetov shraniti kje drugje, jih je na podstrešju tako skupaj postaviti, da je možen vsak čas dostop do njih ter da je lahko priti do vseh kotov podstrešja. V posebnih slučajih lahko odredijo okrožni policijski uradi totalno izpraznitev podstrešij in odstranitev lesenih medsten iz letvij.

c) Letalsko-zaščitno orodje. Prebivalstvo se poziva, da v letalsko-zaščitnih družinah preskrbi na lastne stroške najnujnejše zaščitno orodje, kot požarne copate, ročne škropilke, ročke, pesek itd. V kolikor gre za nabave za skupno uporabo letalsko-zaščitnih družin kot na primer hišne lokarne, krije stroške hišni lastnik.

d) Letalsko-zaščitne stavbe. Vsled uvedbe zakona o letalski zaščiti so policijske oblasti obvezane, da pozovejo vse hišne lastnike, naj poskrbijo za pomožne letalsko-zaščitne prostore.

Obvezal sem vse funkcionarje organizacije Steirischer Heimatbund, da svetujejo prebivalstvu najdalekosežnejše, da bi tako omogočili izvedbo zatemnitve, pospravljanja podstrešij, nabavo letalsko-zaščitnega orodja in ureditev letalsko-zaščitnih prostorov. Tisk bo v tekočih objavah obrazložil smernice za izvedbo predstojajočih namer.

Naše geslo se mora tu glasiti: Pripravljeni biti, je vse!



PK-Kriegsbericht Meister (Sch)

Bei unserer Flak auf Kreta

Regelmäßiges Reinigen und sorgfältige Pflege gewährleisten die stetige Einsatzbereitschaft der Geschütze. So schaffen die Kanoniere alle Voraussetzungen dafür, daß dem Feind bei etwaigen Angriffsversuchen auf die Insel ein heißer Empfang bereitet werden kann.

„Skrbi“ nevtralcov

V zadnjem času so po ugotovitvah nemškega tiska narasle »skrb« nevtralnega inozemstva, kako neki prenašata nemški in italijanski narod sprčo zatona četrtega vojnega leta težave, ki so rvezane s stopnjevanjem boja za dokončno zmago. Poleg svojih lastnih skrbi, ki zlasti glede prehrane niso niti tako majhne, jih skrbi vprašanje, da-li in kako je nemški narod prenesel stalingrajski in afriški protitudar. Radi bi izvedeli, kakšno je »razpoloženje« v nemškem narodu, zlasti pa v področjih, ki so izpostavljena bombnemu terorju. Ker jih vse to tako »skrbi«, je na mestu, da prejmejo odgovor, kakor odlikuje nemškemu narodu in njegovemu dostojanstvenemu držanju v četrtem letu vojne, ki bo odločila usodo ne samo Evrope, temveč v višji povezanosti tudi drugih kontinentov.

Nobenega dvoma ne more biti o tem, da niti nemški niti italijanski narod nista doslej negovala politike pliča noja. Z resnostjo, ki odlikuje herojskemu držanju, sta oba naroda sil osi proučila položaj tako, kakršen je. Nemci in Italijani vedo prav dobro, da Stalingrad in Tunis nikakor ne predstavljata odločilna dogajanja, temveč, da pomenita zgolj incidenta, ki nikakor ne moreta spremeniti dosedanjih ugodnih pozicij za dosego končne zmage. Stalingrad je imel za posledico, da so spoznali vsi prebivalci zapadne Evrope vso nevarnost boljševizma in sovjetskih namenov. Tunizija pa je pokazala, da bo ostala južna fronta kljub vsem posledicam v bodoče samo delna fronta. Isto velja glede terorističnih bombnih napadov na nemško in italijansko ozemlje. Treba je samo preiskati zadržanje prebivalstva na lici mesta in že bodo lahko ugotovili tudi nevtralci, da prenašajo Nemci in Italijani anglo-ameriški bombni teror na nezavarovana mesta z južnim vzhodom in zagrizenostjo, ki je edinstvena in radi tega vsega občudovanja vredna.

Ce torej špekulirajo sovražniki na oslabitev notranje nemške fronte, se silno varajo. V tem oziru so nevtralne skrbi zares povsem nepotrebne. Razumljivo je, da tudi v najbolj junaškem narodu niso vsi ljudje enako pogumni. Eni imajo trdnjše, drugi slabše živce. So stvari, ki jih doživlja eden z rahlejšimi, drugi s trdnjimi občutki. Do čim je ta ali oni trden kot skala, je drugi tako mehak in tako rad spreobrača svoje dobro mnenje, da ga je treba vedno znova ntrjevati v dobri veri. Treba je vedeti, da vojna ni nikaka zabava in da ima sleherni človek tudi svoje lastne skrbi. To vedo tudi drugi narodi, zlasti pa v sovražnem taboru, ker se tudi tam razvija življenje pod strogimi zakoni totalnega vojskovanja. Če nekateri nevtralci podcenjujejo odporno silo in notranjo moč in veličino nemškega naroda, je to njihova stvar. So pač ljudje na svetu, ki jih ni možno prepričati o tem ali onem. Nemškemu narodu je to vseeno. Zastuje mu, da je politično izobražen in šolan, da točno vé, zakaj se bliže bitke v sedanjih vojni. Nobenemu Nemcu še ni prišlo na pamet, da bi hvalil vojno radi vojskovanja. Toda nemški narod je in ostane tudi v bodoče močan, ker vé, da mora vojna prinesiti tiste odločitve, ki jih diplomacija ni mogla izvojevati. Nemški narod predstavlja danes aktivistično občestvo, ki lahko prenese vse menjajoče se faze vojskovanja brez vseh notranjih potresov, ker ga je ojeklenila Führer-jeva šola do tiste neizprososti, ki ne pozna nikakega kompromisa. Iz razumljivih razlogov gleda nemški narod danes z drugimi očmi po svetu kot pred deset leti. Bil so časi, ko so zlasti Anglosasi hvalili Nemce, češ to so narod pesnikov in mislecev. Kakor so bili Italijani za te vrste ljudi nekdanj samo pevci, trubadurji in muzejski slugi. To se je temeljito spremenilo. Takrat so Nemce in Italijane lahko še pomirjevali s takimi uspavalnimi sredstvi, medtem ko so Anglosasi sami vladali v vseh področjih svetovne politike in izkrpavanja svetovnega bogastva. Nemška in italijanska ljudska skupnost se dobro zaveda smisla sedanjega vojskovanja, to bodo povedano vsem zaskrbljenim nevtralcem.

Prav dobro je v zvezi z zaglavljenim pričujočega članka postavil ugledni nemški časnikar zaskrbljenim nevtralcem sledeči odgovor na njihovo vprašanje o potrebi propagande: »Da, seveda se poslužujemo naše propagande! Toda kaj je sploh propaganda? So ustanove, ki obstajajo že skoro dvatisoč let in se nočejo odpovedati propagandi. Nprestano ponavljajo iste nauke in gesla. O, tudi nemško in italijansko vodstvo se zavedata,

da je treba danes narodu več budnosti kot kdaj prej v zgodovini. Spoznanje, ki ga črpamo iz položaja in iz ciljev borbe, mora pronicati do poslednjega Nemca in Italijana. Nemški narod se dobro zaveda, da gre za življenje in smrt, za biti ali ne biti. V tej borbi gre za obstoj naroda in Reich-a. V tem globokem spoznanju gledamo na nepremični dokončni cilj. Mimo tega vemo tudi to, da je mir sicer bleščeč pojem, zavarovan pa bo resnično šele tedaj, ko se bo izpolnil smisel te gigantske borbe. Sleherni Nemec vé, kaj bi pomenil poraz zanj tudi osebnou. Zato nima druge poti kot delo in boj vse dotlej, dokler ne bo premagana nevarnost, ki lebdi nad njim. Nev-

tralci naj vedo, da se je sovražstvo Nemcev do »zaveznikov« v nasprotnem taboru stopnjevalo tako visoko, da bo zadostovalo tudi že zgolj to sovražstvo za tisto maščevanje, ki so si ga zaslužili zlasti Anglosasi s svojim ubijanjem nedolžnega civilnega prebivalstva. Sam dr. Goebbels jih je posvaril in jim obljubil, kar jim gre. Taka je torej slika herojskega držanja nemškega naroda. Nevtralni svet le naj ugiba, kakor mu drago; vedno znova bo moral ugotovljati za sovražnike neprijetno dejstvo, da je nemški narod po sedanjih besedah Reichsmarschall-a Göring-a en sam blok iz granita. In na tem granitu si bodo izgrizli svoja robovja.

Večina narodov v vrtnicu sedanje vojne

Slično kakor v prvi svetovni vojni, se je tudi v sedanjo oboroženo meddržavno obračunavanje z orožjem zapletla večina narodov. V boju si stojita nasproti dva tabora ali dve skupini držav, lahko bi se pa do neke meje reklo tudi, da gre za boj med dvema svetovnima nazoroma in med dvema načinoma ureditve človeške družbe.

V lažje razumevanje in zasledovanje vojno-političnih poročil ne bo škodovalo, če se na kratko osveži in našteje narode ali države, ki so danes v vojnem stanju, kakor tudi one, ki so še izven vojnega spora in se jih smatra za nevtralne in na vojskovanju nezainteresirane.

Na naši strani so sile osi, in sicer Nemčija, Italija in Japonska združene v takozvanem paktu Treh sil. K temu paktu so se pozneje pridružile razne manjše države s svojimi izjavami, in sicer: Madžarska, Romunija, Slovaška, Bolgarija in Hrvaška.

Razen tega obstojajo države, ki se na strani sil Trojnega pakta bojujejo, ne da bi bile pristopile k paktu Treh sil. Ti naši zavezniki so v Evropi Finska, v Aziji nacionalna Kitajska, ki je poslušna Japonski in ima svojo vlado v Nankingu, Tajland in Mandžukuo. Tudi te države so enako kakor one, ki so z izjavo pristopile k paktu, zanesljivo in zvesto v našem vojnem taboru.

Pod upravo Nemčije oziroma Italije so nadalje v Evropi generalni guvernement Poljske, Protektorat Češka in Moravska, Luksemburg, Norveška, Belgija, Holandija, Francija, Grčija, Srbija in Crna Gora; v Aziji pa pod upravo Japoncev Filipinsko otočje, bivša Holandska Indija in Britanska Malaka. Vse te dežele je do neke meje tudi smatrati za zaveznike sil Trojnega pakta, čeprav razen prostovoljcev ne dajejo oboroženih sil za fronte. Njihove pomoči in datjave so v prispevkih gospodarskega značaja, v delovnih silah itd. Pri tem je omena vredna tudi Danska, ki stoji pod nemško kontrolo, ne da bi bila izgubila svojo samostojnost.

Silam Trojnega pakta stojijo nasproti takozvani »zavezniki« ki so se pridružili Angležem in Amerikancem na podlagi znane Atlantske izjave na Atlantskem morju, kjer sta se leta 1941, sestala Roosevelt in Churchill ter podpisala tozadevni dogovor. Atlantska karta predstavlja vojne cilje zaveznikov. Temu dogovoru so se pozneje pridružile še Sovjetska Unija, Kitajska, ki jo vodi maršal Čangkajšek, Avstralija, Kanada, Kostarika, Kuba, republika San Domin, Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Britanska Indija, Nova Zelandija, Nikaragua, Panama, Južnoafriška Unija, Mehika, Abesinija in Irak. Med te zaveznike so se seveda upisali tudi emigrantski odbori ali vlade v Londonu, ki nimajo ne držav in ne narodov, kakor: Belgija, Češkoslovaška, Grčija, Luksemburg, Holandija, Norveška, Poljska, Jugoslavija in Filipini. Slednji imajo svojo emigrantsko vlado v Zedinjenih državah Severne Amerike.

Kakor imajo sile Trojnega pakta zaveznike, ki niso pristopili k paktu, tako imajo Anglosasi in Sovjeti zaveznike, ki niso podpisali Atlantske izjave, so pa kljub temu na njihovi strani. Tako je južnoameriška država Bolivija napovedala vojno silam Trojnega pakta Kolumbija je napovedala vojno Japonski, z Nemčijo in Italijo je pa prekinila vse diplomatske stike Republike Venecuela, Ekuador, Paraguay, Peru, Uruguay in Chile so pa prekinile odnose z Nemčijo, Italijo in Japonsko. V Južni Ameriki je edino republika Argentinijska do danes še nevtralna.

Pod ameriško in angleško vladavino stoječe vazalne države Egipt, Iran, Irak, Sirija, Liberijska in Saudi Arabija so tudi prekinile stike s silami

Trojnega pakta ali pa jim napovedale vojno stanje.

Prav malo držav je danes nevtralnih. V Evropi so to Švica, Irska, Turčija, Švedska in Vatikan. Izven Evrope so Afghanistan in Argentinijska ter republika Mongolija izven oboroženega spora. Svojevrstni je tudi položaj Danske, ki je pod nemško zasedbo in ni pristopila k paktu Trojnih sil, pač pa je izjavila, da je prijateljsko naklonjena silam osi. Španija je svoje zadržanje napram sedanjim vojni označila tako, da je država, ki ne vodi vojne. Slično stališče kakor Danska napram silam osi zavzema tudi Islandija napram zaveznikom, ki so jo zasedli Amerikanci. Islandija ni pristopila s Atlantski izjavi, je nevtralna in po Amerikancih samo izkoriščana v vojne svrhe.

Končno ne bo škodovalo omeniti, da se današnja svetovna vojna vrši v glavnem za življenjski prostor in surovine, ki jih sile Trojnega pakta nimajo, za svoj življenjski obstoj pa nujno potrebujejo, imajo jih pa v svojih rokah Anglosasi in Sovjeti, in sicer v taki meri, da jih sami nikdar ne bi mogli vseh izrabiti. Slednjim gre za tem, da bi kot bogati narodi svoje naravne zaklade uživali ter živeli na račun revnih narodov sil Trojnega pakta. S svojo materialno močjo bi radi porazili sile osi ter uničili in odpravili nacionalna gibanja teh treh mladih in svežih narodov, ki se hočejo bojevati do zadnjega, da premagajo plutokracijo in boljševizem, da sebi in svetu priborijo boljšo in pravičnejšo bodočnost.

GOSPODARSKI DROBIŽ

× Turčija za pospešitev produkcije premoga. V turških vladnih krogih se bavijo z izdelovanjem desetletnega načrta za dvig premogovne produkcije. V zvezi s tem sili v ospredje vprašanje produkcije petroleja, ki ga bo treba iskati in slediti.

× Javna dela v Španiji. V okviru obsežnih gradbenih načrtov, ki jih je sestavila tvrdka Vodne centrale Saltos del Duere v svrhu gradnje novih vodnih central, bodo v pokrajini Zamora pri Villacampu-ju izgradili jez, ki bo zbral 300 milijonov kubičnih metrov vode.

× Turška skrb za rodno zemljo. Turčija je leta 1937 izdelala načrt za petletno melioracijsko delo v pokrajini Anatoliji, ki je sedaj izgotovljeno. Vodna dela, ki so se sklenila pozneje, so tudi v veliki meri dogotovljena. Slednja so razširjena širom Anatolije v okolici mesta Bursa ob Marmarskem morju, kjer so 14 tisoč hektarjev zemlje zavarovali pred povodnjami. Razen tega bodo istotam izsušili 5000 hektarjev barja, 44.000 hektarjev zemlje bodo pa z gradnjo namakalnih naprav spremenili v rodovitna polja. V severnem delu zahodne Anatolije hočejo zgraditi namakalno napravo, ki bo dala turškemu kmetstvu 80 tisoč hektarjev nove zemlje. Na vzhodu Anatolije bo na isti način pridobilih 50 tisoč hektarjev za gojitev bombaževca. V okolici Erzinčana že izkoriščajo 2500 hektarjev izsušenega ozemlja.

× Finsko kmetijstvo. Finska poseduje na novo osvobojenem ozemlju 14 tisoč malih kmetij od 2 do 5 oralov. Od tega leži kakih 3500 posestev na karelski morski ožini, kjer so bila s hišami vred popolnoma uničena. Ker bi obnova teh naselbin požrla previsoke vsote, bodo te kmetije nekoliko povečali ter napravili posestva s približno deset hektarjev zemlje. To bo število potrebnih novih gradenj znizalo skoraj za polovico.

Der Munitionszug brennt . . . !

Rangierer im feindlichen Artilleriefeld. — Wagemutiger Einsatz schwäbischer Eisenbahner.

Vom Kriegsberichter Herbert Wiegand.

PK. Es lohnt sich nicht mehr, neue Scheiben einzusetzen. Die Fenster der Holzhütten an diesem Frontabschnitt sind durch Bretter geschlossen. Der Boden ist mit verrosteten und blanken Granatsplittern bestreut. Der Bahnhof im Norden der Ostfront liegt unter Feindbeschuss. Die Feldisenbahner haben neuen den Gleisen Bunker aus Schienen und Stämmen gebaut, die auch einem Volltreffer standhalten.

In den Bunkern sind sie aber nur während der Ruhestunden. Wenn die Züge mit Munition und Verpflegung einlaufen, beginnen sie den Wettlauf mit der feindlichen Artillerie. Während die Feldisenbahner die Wagen loshängen und rangieren, müssen sie erwarten, daß zu gleicher Zeit einige Kilometer entfernt die Rohre der feindlichen Kanonen geladen werden. Da schuffen sie, bis der Zug in Sicherheit gebracht ist. Manchmal bleibt einer zwischen den Geleisen liegen.

Feldisenbahner mit dem EK I.

Wenn die Feldisenbahner hernach mit heißen Gliedern im Bunker sitzen, haben sie wieder einmal gewonnen. An diesem Abend warten sie auf einen Munitionszug. Der Oberleutnant spricht mit dem Unteroffizier und den beiden Gefreiten, die den Zug rangieren sollen. Die drei Soldaten, die sich bereithalten, sind Eisenbahner aus Schwaben. Sie sprechen manchmal noch von ihren Strecken in der Heimat. Jeden Kilometerstein kennen sie da. Einer der beiden Gefreiten zählt die Obstgärten aus seiner Strecke auf, die jetzt blühen. Das Gespräch verkürzt das Warten. Manchmal schaut einer durch die Bunkertür auf die Gleise, es ist noch ruhig draußen. Der Unteroffizier schreibt vor der Karbidlampe einen Brief. Er muß seiner Frau noch Fragen wegen der Bestellung des Gartens beantworten. Er will den Brief dann morgen zu Ende schreiben, er denkt wieder an den Munitionszug. Viele Züge hat er über die Strecken geführt, über deren Schienen die Erdfontänen der Granatenschläge wirbelten. Kürzlich brachte er trotz Feindbeschusses einen Truppentransport sicher fast bis zu den Stellungen, bevor die Schienen zerrissen wurden. Dafür trägt er nun das Eisenerne Kreuz I. Klasse.

Mitten in den Zug schlägt die Granate.

An den Munitionszug denkt der Unteroffizier mit Unruhe. Gerade zündet er nochmals eine Zigarette an, da fährt der Zug ein. Der Schwabe springt vom Bunker zu den Gleisen hinaus, die beiden Gefreiten folgen. Bei der Lokomotive treffen sie den Oberleutnant. Die Wagen sollen schnellstens auf verschiedene Gleise angezogen werden. Die beiden Gefreiten hängen die für die Übergänge bestimmten Wagen ab. Der Unteroffizier flucht, wenig hundert Meter entfernt sehen sie einen Einschlag. Was sie zugleich befürchten, wird sofort zur Wirklichkeit und Katastrophe. Die Schienen werden erschüttert, daß sie fast bersten. Die Wagen poltern schlingernd auf den Schienen. Durch den Luftdruck der eingeschlagenen Granate werden die Feldisenbahner zu Boden gerissen. Es ist ein Donner, der jedem wie ein Schlag gegen den Schädel fährt. Soll man liegen bleiben oder wegrennen? Ist nicht der ganze Zug verloren und alle, die in seiner Nähe sind? Die Feldisenbahner fassen sich wieder, sie taumeln zwar noch, sie wissen aber, daß sie nun schneller sein müssen als die Vernichtung. Der Zug soll noch gerettet werden. Ein mit Geschwundmunition beladener Wagen ist getroffen. Mit den hohen Flammen fliegen Patronen und Hülzen durch die Luft.

Wettlauf mit dem Tod.

Jeder weiß, was er zu tun hat. Sie packen an und rennen, um den Zug, um das Leben. Die beiden Gefreiten hängen den größten Teil des Zuges von dem brennenden Wagen ab, dessen Feuer wie ein massiges Bündel von Blitzen und Raketen auf sechs weitere Wagen überschlägt. Aber es ist eine Bresche geschlagen, nachdem die Wagen abgehängt sind. Der Unteroffizier bedient die Weiche für die Rangierbewegung. Der Oberleutnant steuert die Lokomotive, mit der die Wagen auf ein anderes Gleis abgezogen werden. Jede Umdrehung der Räder ist ein Schritt vom Tode zum Leben.

Daß der Oberleutnant, der Unteroffizier und die beiden Gefreiten, die mitten in der Hölle sind, noch einmal zurückkehren, glaubt auf dem Frontbahnhof niemand. Voller Bangen wartet man in jeder Sekunde auf eine neue Explosion, auf die unausweichlich wütende Vernichtung. Je mehr sich die Lokomotive dem lärmenden Vulkan entfernt, je mehr glauben die wartenden Kameraden an eine Rettung. Über die Gleise kommen die beiden Gefreiten, einer von ihnen geht schleppehend. Von der einschlagenden Granate erhielt er einen Splitter in den Rücken, danach hat er noch die Wagen abgehängt. Der Oberleutnant schreibt in dem Bunker der schwäbischen Feldisenbahner eine Meldung: von 40 Wagen 33 gerettet.

IZREK TEDNA

Vsako umno in ročno delo je častno in cenjeno

Friedrich der Große je dejal: »Freund! Du hast recht, wenn du glaubst, daß ich viel arbeite. Ich tue es, um zu leben, denn nichts hat mehr Ähnlichkeit mit dem Tode, als der Mühsiggang.«

V našem jeziku se to glasi: »Priatelj! Ti imaš prav, če verjameš, da veliko delam. Jaz delam, da živim, ker nič ni bolj podobno smrti kakor brezdelje.«

Kakor vsi veliki duhovi, je bil tudi Friedrich der Große izredno delaven in agilen človek. Če bi to ne bil slučaj, bi ne bili nikdar postali veliki. Nadpovprečne ljudi je dvignilo zgolj njihovo ustvarjanje, njihovo delo ter jih napravilo velika. Nikdo se ne rodi kot velikan, temveč z delom in trudom postanejo nekateri veliki.

Tako je bilo že nekdaj in je tudi danes. Friedrich der Große, ki ga poznamo kot mogočnega vladarja, je sam priznal, da veliko dela. Dejal je, da dela, ker mu je to za življenje potrebno. S tem je potrdil trditve vseh, ki so kdaj koli razmišljali, govorili in pisali o delu. Kakor človeštvo in delo, tako staro in znano dejstvo je, da je udejstvovanje ali delo človeku za življenje res potrebno. Ljudje, ki so izdrknili iz normalnega življenjskega tira, so v največjih primerih radi brezposelnosti iztirili, pa naj si je to bilo po lastni ali tuji krivdi. Odkar imamo pisane zakone, potrjuje statistika kriminalnih slučajev to šestdeset odstotno.

Dovolj je poglobiti se v življenje človeka, ki mu ni za nikakšno delo in se ga zato tudi ne poprime. Take lenobe — v lenobi je izvor vseh slabih značajnih potez — morajo sčasoma priti v nasprotje s človeško družbo in njenim redom. Dokler so sredstva ki mu jih stavijo drugi na razpolago, še nekako shaja, ko pa ista skopnijo, kar se navadno hitro zgodi, stoji pred začetkom konca. Delamrni ljudje so nagnjeni k brezdelju po prirodi in iz navade in je naravno, da iz lenuha, pa naj si bo možki ali ženska, ne more in tudi ne bo nikdar ničesar vrednega.

Ljudje, ki so po naključju zabredli v nesrečo ter prišli do življenjske krize, ne da bi si jih bili lahkomišljeno povzročili, so svojo bol in težavo najlažje ozdravili in odpravili z delom. Delo jim je dalo uteho in nov zalet, da so se zopet dvignili in vpravili, delo jim je omogočilo obnovo izgubljenih eksistenc ter jih prerodilo in osrečilo. Delo je tisto univerzalno zdravilo, ki ga človeštvo že po naravi sami mora imeti, ako hoče biti zdravo.

Izredno delavnih ljudi ne najdemo vedno in povsod. Vse, kar je nadpovprečnega, je tudi malo in redko. Delavnost je prirojen dar narave in če se ga pravilno in v redu uporablja, so storitve takih ljudi velike. S primerno vzgojo pri dobri trdni volji se lahko tudi iz ljudi, ki jih narava ni posebno odlikovala z delavnostjo, dvigne delovno voljo in energijo. Take osebe ne morejo in tudi ne bodo nikdar ustvarile toliko, kakor ona, ki imaže vse to združeno s prirojenim veseljem do dela.

Kakor talent, se podeduje tudi energijo in voljo do dela. Otroci delavnih in pridnih roditeljev so lahko obdarovani s isto lepo lastnostjo, ka-

kor je lenuha sin lahko rojen lenuh. Nemci so že od nekdaj veljali kot zelo delaven in podjeten narod, kar na celi črti drži. Ni naroda, ki bi v svoji zgodovini imel toliko velikih mož, ki so z delom postal nesmrtni, kakor jih ima nemški. Odkar vlada v Nemčiji nacionalsocializem, je delavnost v vzgoji in praksi dosegla razmah, kakor še nikdar poprej. V Nemčiji je danes vsake delo nekaj častnega. Čim več kdo danes v Nemčiji dela, tem bolj je cenjen in spoštovan. Da ustvarja to novo, za delo navdušene ljudi in velike ustvarjalce, ni treba posebej poudarjati. Delavnost je nemški narod dvignila na današnjo višino, delavnost mu bo omogočila urediti si svoje bodočnost, kakor si jo je zarislal. Delavoljni ljudje predstavljajo življenje, uspehe in bodočnost, lenuhi so pa živi mrliči.

Churchill, židovstvo in boljševizem

Današnji predsednik angleške vlade ter vojni zaveznik in vroč Stalinov prijatelj, Winston Churchill, je bil po prvi svetovni vojni eden najhujših nasprotnikov boljševizma in z njim najožje zračenega židovstva. Še danes so dobro v spominu njegovi tozadevni članki in politični govori, ki so vsi strogo pobijali komunizem in židovstvo. Politični razlogi so pozneje Churchill-u to pravilno mnenje o boljševizmu in komunizmu korigirali v prid slednjih in končno je ta magnat v sedanjih vojni postal vroč oboževalec Sovjetije, njenega reda in njenih voditeljev, ne da bi ga pri tem ovirala razlika, ki obstoja med kapitalističnim družabnim redom v Angliji in med komunističnim redom v Sovjetiji. Churchill-ova politika ima pač dober želodec, ki prebavi vse.

V času, ko zahaja Churchill v Moskvo k Stalinu na obisk in ko je sovjetski poslanik žid Majski stalen gost pri vseh vodilnih angleških politikih, bo zanimalo, kako je Churchill o teh sodrugih nekdaj mislil. Leta 1920. je izšel v časopisu »Sunday Herald« članek s Churchill-ovim polnim podpisom, v katerem je današnji predsednik britanske vlade čisto pravilno označil židovstvo za povzročitelja in voditelja boljševizma, slednjega pa najstrožje obsodil. Churchill je takrat med drugim napisal sledeče:

»To gibanje med židovstvom ni novo. Izza časa Spartakus-Weißhaupt-a do Karla Marx-a in potem do Trockega v Rusiji, Bele Kuna na Madžarskem, Roze Luxemburg v Nemčiji in Emma Goldman v Ameriki, se nahaja ta svetovna nerota sodobno v razvoju, da bi uničila civilizacijo in družbo iz zavisti in sovraštva ter jo nato na neizvedljiv način izravnala. Ta zarota je, kakor je to že ugotovila neka moderna pisateljica, gospa Webster, igrala že v tragediji francoske revolucije veliko vlogo. Ona je bila hkrati vzrok vseh revolucionarnih gibanj 19. stoletja in je končno sedaj iz podzemlja vseh svetovnih veličin Amerike in Evrope sprostila pojave, ki so se polastili ruskega naroda in so stvarni in neomejeni gospodari te velike države.

Tu ni prostora, spuščati se v podrobnosti o vplivu židov na ustanovitve boljševizma in na trenutno stanje, v katerem se ruska revolucija nahaja. Nobenega dvoma pa ni, da je ta vpliv velikanski.

V državni ureditvi Sovjetije je nadvlada židov še močnejša. Židje, v mnogih primerih tudi židnje, imajo, če že ne povsod popolen, vsaj ogromen delež v terornem sistemu, ki ima nalogo, pobijati protirevol. Režim Bele Kuna na Madžarskem je pokazal isto sliko. Tudi tam so židje imeli prvo in glavno besedo, dokler je trajal boljševističen teror. Isti fenomen je bil v Nemčiji, posebno v Bavarski, ko je padec nemškega naroda to blaznost dovolil, da se mu je izročil. Tudi, če so v imenovanih deželah bili nekdaj istotako revolucionarji, ki niso bili niti centa več vredni kakor najslabši židovski revolucionarji, se lahko reče, da je židovstvo v boljševiškem gibanju najbolj zastopano.

* Angleške mornariške izgube. Angleška trgovinska mornarica je po poročilu londonske poročnevalske službe izgubila od početka vojne do danes 15.000 mož.

* Novi vojni minister na Madžarskem. Dosedanji honvedni ali vojni minister, generalni polkovnik pl. Nagy, je bil na lastno prošnjo razrešen svoje dolžnosti. Regent Nikolaj pl. Horthy je imenoval njegovim naslednikom generalnega polkovnika Ludovika pl. Csatay-a.

RAZNE VESTI

* Romunska kraljica Mati Ileana je prispela te dni v Firence (Italija), kjer bo v svoji villi prebila par tednov oddiha.

* Imendan poveljnika dr. Ante Pavelića. Na imendan poveljnika so v Zagrebu izdali amnestijo za 19 političnih jetnikov.

* Iz hrvatske propagandne službe. Dosedanji vrednik »Hrvatskega lista« v Osijeku, Mijo Tolj, je bil imenovan načelnikom tiskovnega oddelka pri zagrebški propagandni direkciji. Dosedanji načelnik Bogdan je bil medtem imenovan glavnim vrednikom liste »Hrvatski Narod«.

* Nova poveljnica ustaških ženskih oddelkov. Iz Zagreba poročajo, da je poveljnik Hrvatske imenoval profesorico gospo Ireno Javor za poveljnico hrvatskih ustaških oddelkov.

* Kako je naraščal proračun mesta Zagreba. Leta 1918. je dosegel proračun mestnih dohodkov in izdatkov v Zagrebu 8 milijonov avstro-ogrskih kron. Deset let pozneje je znašal 84 milijonov Din, dočim je leta 1939. narasel že na 173 milijonov Din. Leta 1941. je znašal zagrebški proračun že 222, leto pozneje 247, letos pa že 361 milijonov Kuna.

* Romunski načrti za preseljevanje. Romunska vlada se bavi z načrtom, da bi preselila Romune, ki živijo v Ukrajini v Transnistrijo. Gre za kakih 30.000 romunskih kmetov, ki živijo vzhodno reke Bug v Ukrajini, na polotoku Krimu in na Kavkazu. Nekaj teh kmetovalcev bi se naselilo tudi v Besarabiji in Bukovini, kjer bi se jim dalo posestva Nemcev, ki so se izselili v Reich. Romuni se nadalje pogaja z Bolgarijo o preselitvi oziroma zamenjavi prebivalstva med obema državama. Gre za kakih 30 tisoč v Besarabiji in 15 tisoč v Banatu živečih Bolgarov in za posamezne v Bolgariji raztrošene Romune, ki jih bo kakih par tisoč. Zamenjava prebivalstva na podlagi pogodbe, ki je bila sklenjena v Craiovi, je v ostalem že izvršena.

* Ščitite mlade ptice pred mačkami! V sredini junija vzletijo mladi ptiči iz gnezd. Pri tem je še marsikateri slab v zraku in le težko prileti nazaj v gnezdo. Mnogo jih ostane na tleh, kjer falostno kličejo svoje starše na pomoč. Stara navada mačk je, da take ptičice polovijo. Priporočamo, da gospodinje v tem času svoje mačke zapirajo v prostore, da ne bodo mogle do naših krilatcev, ki nam v sadnem drevju z uničevanjem raznih škodljivcev mnogo koristijo, s petjem pa razveseljujejo staro in mlado.

UNTERSTEIRER!

Willst du vollwertiger Deutscher werden, so lerne deutsch und sprich deutsch!



PK-Kriegsbericht Leopold (Sch)

Unsere Stukas greifen an
Sturzkampfgeschwader haben ihre Bombenlast über den sowjetischen Stellungen am Kuban-Brückenkopf ausgeklinkt. Hohe Rauch- und Feuersäulen zeigen die vernichtende Wirkung ihres Eingreifens an

Der Mittelmeerwall steht!

Von Kriegsberichterstatter Walter Trienes

(PK) Es wurde von der Natur besonders reich beschenskt, dieses französische Stück Erde von der spanischen bis zur italienischen Grenze, vor allem der östlich von Marseille bis zur italienischen Riviera reichende Küstensaum, Littoral français oder Cote d'Azur — die »himmelblaue Küste« — genannt. Die Ankündigungen auf den Plakaten der Fremdenwerbung, die Anpreisungen des Landschaftscharakters lassen die Wirklichkeit weit zurück.

Nur schwer mag man sich vorstellen, daß die Schrecken des Krieges auch über diese Landschaft hereinbrechen könnten. Aber nicht nur, daß der Kriegsgott derartige Betrachtungen nicht anzustellen pflegt: seitdem der heldenmütige deutsch-italienische Widerstand im Vorfeld unseres Kontinents einer vielfachen Übermacht erlag und der Vorhang über afrikanischen Kriegsschauplatz einstweilen niederging, ist auch die französische Mittelmeerküste näher in den Bereich des Krieges gerückt.

Wie jederzeit und überall, so hat die militärische Führung der Achse auch hier Vorsorge getroffen, allen Möglichkeiten wirkungsvoll zu begegnen. Dem Einrücken unserer Truppen in das südliche Frankreich, dem schnellen Gegenschlag auf die britisch-nordamerikanische Landung in Nordafrika folgte bald das erdbräune Heer der OT-Arbeiter, der steten und unentbehrlichen Helfer unserer Soldaten. Seit Monaten stehen sie nun am französischen Mittelmeer. Ein Tag angestrengten Schaffens löst seitdem den anderen ab. Vorhaben auf Vorhaben entsteht, Schicht folgt auf Schicht.

Ausschnitte aus einer Besichtigungsfahrt durch Frankreichs Mittelmeergebiet seien hier kurz umrissen. In einer großen Küstenstadt, mitten im Hafengelände, treffen wir auf Ausschachtungen. Baggermaschinen arbeiten, Kippwagen nehmen die Erdmassen auf. Präluftbohrer rattern, denn der Grund ist hier vielfach steinig und als Baugrund nicht sonderlich geeignet. Die Hafenbahn rollt Bretter und Balken an, die stapelweise geschützt werden. Ein neuer zusätzlicher Luftschutzbunker ist in Angriff genommen. In wenigen Wochen schon wird er fertig gestellt sein so wie die in der Nähe liegenden großräumigen Bunker in kaum faßbar kurzer Zeit erbaut worden sind.

Irgendwo an der langen Küste haben Schleppler, mit Zementsäcken voll beladen, festgemacht. Ein Kran greift die Säcke in dem Schiffsraum, hebt die Lasten hoch und setzt sie an Land. Das ist Material für die hier im Bau befindlichen U-Bootbunker. Bald schon werden sie ihrer Bestimmung zugeführt werden können. Auch der Mittelmeerwall trägt nicht nur defensiven Charakter. Seine Befestigungen sind vielmehr Ausfallspitze eigener Angriffsunternehmungen gegen die lebenswichtigen Zufahrtstraßen des Feindes im Mittelmeerraum.

Aus den Bergen, weiter ab vom Meer, hallt es von Detonationen wider. Dynamitpatronen sprengen Granitblöcke und Felsgestein. Stollen werden in die Bergmassivs getrieben, bestehende Werke und Kampfstände überholt, zusätzlich erbaut, der Vorkriegszeit entstammende Munitionskammern erweitert. Diese vorwiegend unterirdischen Anlagen sind im Gegensatz zu den U-Bootbunkern der Sicht von außen völlig entzogen.

An anderer Stelle wird der schon vorhandene Küstenschutz verstärkt, werden Hafenplätze zu starken Festungen ausgebaut. Hier fordert das feinmaschige Festungsnetz neue Straßen und Dämme, dort Brücken und Gleisanlagen, um eine schnelle Verlegung der Abwehr oder ihre sofortige Konzentration auf besonders bedrohte Punkte zu ermöglichen. Hier werden Flugplätze angelegt, dort Rohstoffvorkommen erschlossen und gefördert, um Werke und Gruben im Reich zu entlasten. Eine weit verzweigte Vielfalt der Aufgaben, die des verstorbenen Reichsministers Dr. Todt geniale und revolutionäre Festungsplanung deutscher Erfindung und Arbeitsleistung, Organisationsleistung und Menschenführung gestellt hat und deren Summe dem deutschen Soldaten ein wahres Gigantenwerk als Waffe geschaffen hat.

Wenn die Befestigungsarbeiten auch in diesem Abschnitt der europäischen Küsten heute bereits sehr weit vorgetrieben, ja teilweise vollendet

werden konnten, kamen ihrer Erstellung einige Umstände zugute. Einmal sind es die Erfahrungen, gewonnen in fast fünf Jahren, beim Bau des Westwalls, der U-Bootbunker und des Atlantikwalls. Sie schöpfen uns den an Menschen und Material erprobten rationellen, zentral geleiteten Arbeitsmethoden. So wurden Arbeitsaufwand und Materialverschleiß bedeutend herabgemindert und neuerlich Arbeitsleistungen erzielt, die um ungefähr ein Drittel die Höchstleistungen beim Westwallbau übersteigen.

Ebenso wurden aber auch die Lehren aus dem bisherigen Kriegsverlauf verwertet und bei den Neuanlagen von vornherein berücksichtigt. So wie sich die Technik, etwa die des Flugzeuges, der U-Boot und der Panzerwaffe, bis zur jetzigen Höhe weiterentwickelte, so ähnlich auch der moderne Festungsbau mit seiner Berücksichtigung des Zusammenwirkens der verschiedenen Waffengattungen und des hohen Ausbildungsstandes und der besonderen Eigenschaften des deutschen Soldaten.

Zusätzlich zu diesen Erfahrungen aber wirkte am Mittelmeerwall die Natur selbst in weitem Maße mit. Mittlere Temperaturen von 10 Grad Celsius in den Wintermonaten gestatten Bauarbeiten in dieser Jahreszeit. Die Natur gibt weiter mit dem, was das Landschaftsbild so ungewöhnlich anziehend und reizvoll macht, mit ihrer Unzahl größerer und kleineren Buchten, mit schmalen, zum Teil fast fjordähnlichen Einschnitten, mit Kapbildungen und Vorgebirgen, aber auch mit dem im Hinterland sich hochaufreckenden Berg- und Felsmassiven eine Fülle natürlicher Abwehrmittel. Zu allen Zeiten hatte es nur des menschlichen Zugriffs bedurft, um in diesem Raum, nach dem jeweiligen Stand des Wehrwesens, uneinnehmbare Festungen zu schaffen. So hatte Vanban die Abwehrmöglichkeiten von Toulon voll erkannt und den Grund zu Frankreichs größten Kriegshafen gelegt, der für die mehrfach von See her angreifenden Engländer unüberwindbar blieb. Es konnte daher in manchen Fällen auf Bestehendes zurückgegriffen, brauchte Vorhandenes mitunter nur den neuen Plan angeglich zu werden.

Der Zeitgewinn des halben Jahres, den das treue Ausharren der Achsentruppen auf dem weit vorgehobenen afrikanischen Posten einbrachte, wurde voll genutzt! Der Wettlauf mit der Zeit gestaltete sich weiter zu unseren Gunsten. Mögen das letzte Wort über den Mittelmeerwall auch die Waffen sprechen, — soviel kann heute schon gesagt werden: Er steht, und hinter ihm steht die Kraft der deutschen und italienischen Armeen!



PK-Kriegsbericht Mayer (Sch)

Spähtrupp in den Kuban-Lagunen

Wege und Pläde in dem wasserreichen Gebiet des Kuban-Brückenkopfes sind oft von Kanälen durchschnitten, die von unseren Spähtrupps mit Hilfe von Floßsäcken überwunden werden

Spodnja Štajerska tisoč let v sestavi Reicha

Zgodovina naseljevanja v naši domovini

Da je bila Spodnja Štajerska po svojem čustvovanju in po svoji krvni pripadnosti že od pametnega nemška dežela, nam je po zlomu bivše Jugoslavije izpričala spontana izpoved več stotisoč Spodnještajercer za Führer-ja in za Reich. Na ta način je Spodnja Štajerska vtešila svoje brepenenje po Reich-u. Na vprašanje, kako dolgo in zakaj spadajo Spodnještajerci k nemškemu narodnemu občestvu, je odgovorili te dni neki štajerski znanstvenik z delom, ki se bavi z zgodovino naseljevanja na Spodnjem Štajerskem. Njegovo delo bo javnost menda že v kratkem lahko čitala. Slediti hočemo v nadaljnjih izjavah našim mislim ugotovitvam omenjenega znanstvenika v velikih obrisih.

Najprej se se na Spodnjem Štajerskem naselili Iliri in Kelti. Iliri so prišli okrog leta 1000 pred našim štetjem na Spodnjo Štajersko, in sicer iz ilirjskega prostora. Kelti pa so prišli v dveh valovih okrog l. 400 in po l. 225 pred našim štetjem iz severozapada. Kelti so bili v ostalem gospodarji Ilirov, s katerimi so se pletopili. Kot prvi Germani so prispeli v Spodnjo Štajersko tudi po l. 225 takozvani Gesati. L. 113 so sledila plemena Kimbrov in Tevtonov ki so se dotaknili severnega roba Spodnje Štajerske. Istega leta se je med njimi in Rimljani odigrala bitka na sedlu pri Neumarkt-u. Iz tistih časov datira takozvana Harigastova čelada, ki so jo našli pri Neugau-u. Ta čelada nosi najstarejši germanski napis, ki so ga kadarkoli našli v nemškem življenjskem prostoru.

Škalo pred štetjem so prišli v deželo Rimljani, ki so živeli na Spodnjem Štajerskem kakih stiri-ko let. Izgradili so naselbine, ki so jih našli, v mesta. Tako je nastal Poetovio (Pettau) in Clau-đa Celeja (Cilli). L. 167 po štetju so Markomani prehodili Spodnjo Štajersko proti jugu. V času od l. 400 do 600 so se nahajala na Spodnjem Štajerskem germanska plemena z visoko kmet-sko kulturo, med njimi Zapadni Goti, Vzhodni Goti in Rugier-ji, ki so pozneje odšli proti jugu. Gotske grobove se je našlo v Oberran-u pri Pettau-u, ostanke gotskih naselbin pa pri Ander-burg-u. Leta 546. so prišli Langobardi, vedno pa je ostal del teh germanskih kmetov v naši de-želi. Tako se je ohranjela iz teh prvih ger-manskih naselitev germanska kri na Spodnjem Štajerskem.

Okrog l. 600 so prišli na Spodnjo Štajersko Slo-vani, in sicer kot podložniki Obrov, nekega azi-jatskega naroda, ki si jih je podvrnilo zapadno od Karpatov. Da bi se rešili strašnega gospodstva Obrov, katerim so morali žrtvovati svoje žetve in žensko mladino, da so se tako ubranili njih-ovih roparskih pohodov, so poklicali Slovani ger-mansko plemo Bavarcev. Slovani niso bili narod, predstavljali so le posamezne rodbinske zadrug-e brez skupne kulture, ustanoviti pa niso mogli niti narodnega reda, niti svoje lasne države. Za-sidrali so se večinoma na naselbinskih tleh, ki so jih bili zapustili Germani.

Bavarci so pod vojvodom Tasilom premagali Obre ter zavzeli našo domovino l. 772. Takrat so bili Bavarci še samostojno plemo. L. 795 so bili vključeni v carstvo Karla Velikega. Od tiste do-be pripada Spodnja Štajerska Reich-u. Karl Ve-liki je ustanovil na jugu dve obsejni marki: Karantanijo in Marko ob Savi. To je bilo l. 800. Takrat se je naselilo na Spodnjem Štajerskem mnogo nemških kmetov.

Okrog l. 900 so pridrveli v deželo Madjari, ki so razrušili po vsej Vzhodni Marki državno zgradbo Karla Velikega. Toda l. 955 je premagal nemški cesar Otto I. na bojišču pri Lechfeldu pri Augsburg-u Madjare. Zavrnil jih je globoko v madžarsko ozemlje ter jih je prisilil, da so se razidrali.

Pod Karlom Velikim in Ottonom I. današnja Spodnja Štajerska še ni bila enotno upravno ozemlje. Vojvodina Štajerska je bila ustanovljena šele pozneje. Spodnještajersko ozemlje je bilo priključeno šele v poznejših letih. Leta 1147 so priključili Štajerski področje današnjih okrožij Mar-burg, Pettau in Luttenberg. Leta 1311 je sledilo okrožje Cilli. Takrat je bilo torej ustanovljeno edinstvo Štajerske vojvodine. Nemška obnova in ne-trno nemško naseljevanje se je odigralo po-tentakem v času med 11. in 15. stoletjem. V tistem

času sta nastala na Spodnjem Štajerskem 102 gradova. Vseh devet spodnještajerskih mest in 25 od 37 trgov so zgradili pod zaščito nemških gradov. Nemško plemstvo, nemško meščanstvo in nemško rokoledstvo so bili nosilci kulturnega dela. Bili so tudi politični voditelji. Na deželi so se seveda navzeli nemški kmetje slovenske go-vo-rice. Toda nikjer ni bilo protislovij med Nemci in Slovani. Slovensko govoreči kmetje so zaupali nemškemu vodstvu.

Med leti 1470 in 1480 so vdrla turške tolpe osemkrat na Spodnjo Štajersko. Razrušili so mno-go naselbin in zavlekli okrog 50.000 ljudi čez Balkan. Spodnještajerci brez razlike — pa najsi so govorili nemški ali slovenski — so se skupno borili proti turški stiski. Brez zaščite nemških gradov pa bi bili Turki deželo popolnoma uničili ter zlomili življenjsko moč prebivalstva.

Tako se je do novejših dobe odigravalo nase-ljevanje na Spodnjem Štajerskem. Glede krvne sestave se v poznejših stoletjih ni dogodila ni-kaka bistvena sprememba. Ta kratek zgodovinski pregled dokazuje jasno delež nemške moči, mar-ljivosti in kulture pri zavarovanju, obnovi in razvoju naše domovine.

Končno še nekaj, kar je staro komaj sedem-deset let. Sivar sicer ne spada tu sem, vendar je zelo pomembno mimo tega, da prihaja iz takratnega sovražnega tabora.

Leta 1884 je pisal meščanskošolski ravnatelj in okrožni šolski nadzornik Ivan Lapajne v Gurk-feld-u »Politichno in kulturno zgodovino Štajerskih Slovencev«, ki jo je napisal Rudolf Milčič v Ljub-ljani. Pisec knjige, ki je bil rojen v Ljubljani, priznava sam, da knjiga ne proponira znanstve-

nega značaja. V predgovoru knjige pripoveduje Lapajne, da je naprosil takratnega voditelja Slo-vencev in zgodovinarja Davosina Trstenjaka, župnika v Atmark-u pri Windischgraz-u, naj na-piše zgodovino štajerskih Slovencev. Trstenjak je ta poziv odklonil ter se je pritožil, da so ga k temu delu hoteli skoraj prisiliti. Nadalje pravi Trstenjak, da ni ničesar obljubil, da ni zbral ni-kakega gradiva, »ker že davno vem — tako je pisal Trstenjak — da take zgodovine nikdo ne more napisati, kajti slovenski narod nima svoje zgodovine«. Končno utemeljuje Trstenjak to svoje prepričanje z besedami: »Zgodovina štajerskih Slovencev je neločljivo povezana z zgodovino nemškega naroda.« Lapajne je — to bodi mimo-grede povedano — priznal, da ga je odkritost Trstenjakovega pisma pretresla.

NOVE ODREDBE

* Nove odredbe. 18 številka lista »Verord-nungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwal-tung in der Untersteiermark«, ki je izšel dne 8. junija 1943, prinaša sledečih osem objav: 1. Od-redbo o tujskem prometu na Spodnjem Štajer-skem. 2. Odredbo o prepovedi gradnje in o stav-benem dovolilnem postopanju. 3. Odredbo o uved-bi v Reichsgau-u Steiermark voljavnem pravu o cenah na Spodnjem Štajerskem. 4. Določbo o iz-vedbi odredbe o porazdelitvi podeželskih zemljiš-čnih posestev. 5. Razglas k nemško-hrvaškemu dogovoru o razjasnitvi gotovih posestniško-last-ninskih razmer v obsejnim področju v Kreis-ih Rann in Trifail. 6. Določbo o gospodarjenju z ranim jedilnim krompirjem. 7. Določbo o gospo-darjenju s sadnimi piščami. 8. Razglas Reichs-wirtschaftsministra in Reichsbahndirektoriums o oddaji zadolžnic družbe Österreichische Südbahn-Gesellschaft, sedaj Donau-Save-Adria-Eisenbahn-gesellschaft.

Nemščina se uveljavlja po svetu!

Francosi kažejo vedno večje zanimanje za nemške kulturne dobrine »Vojna je tudi pripomočnik k medsebojnemu spoznavanju narodov«

Pred vojno je bil v Franciji le mali krog ljudi, ki je poznal klasično nemško leposlovje, zlasti pa Goethe-jeva, Schiller-jeva, Hölderlin-ova dela itd., čeprav so imeli zlasti Francozi nekaj zelo dobrih prevodov iz nemške literature. Deloma je bila pri Francozih neka leuoba glede interesa pri-učitve tujih jezikov, deloma pa so gotovi — zlasti židovski — krogi odvajali francosko publiko od zanimanja za sosedni in predvsem nemški svet. Prva svetovna vojna je še v precejšnji meri poglobila francosko nezaupanje do Nemčije, tako da so se v letih po Verzaju odigravali le redki slučajji zblizanja francoskega in nemškega duha. Sedanji zlom Francije, ki je dovedel do okupacije celokupne dežele, je do tal predramil francoskega človeka, ki prihaja dnevno in ob vseh možnih prilikah v dotiko z Nemci in Nem-kami. Nič čudnega torej ni, da so se Francozi sprijaznili z nemškim vodstvom Evrope tako da-leč, da so premagali marsikateri prejšnji predso-dek. Pariške prodajalke mnogih trgovin so se v posebnih tečajih naučile nemščine že toliko, da strežejo nemškim strankam že v nemščini, če-prav še z naglasom, ki ostane izrazito francoski. Mnogoštevilne pariške trgovine imajo obešene v izložbah ali na vratih tablico z objavo »Man spricht deutsch«. Marsikateri Nemca prijetno dirne, če sliši nemščino iz ust ljudi, katerim so še pred par leti pripovedovali najabotnejše stvari o Reich-u. Zadostovalo je trideset mesecev vojne, da so Francozi spoznali, kako jih je nafarbala nekdanja protinemska propaganda.

Po vsej Franciji je opažati — in to ne samo v Parizu, temveč tudi na podeželju —, da želi fran-cosko prebivalstvo še bolj spoznati miselnost in idejni svet današnje Nemčije. Do nedavno so jim kazali Nemca v spačeni obliki. Nič čudnega to-rej, da hočejo Francozi spoznati Nemca in Nem-čijo tako, kakršna sta. Le malokateremu Francozu se je posrečilo znanje nemščine v tolikem ob-segu, da bi lahko čital nemška leposlovna dela. Radi tega je tem večja in živahnjejša želja po do-brih prevodih. Führer-jeva knjiga »Mein Kampf«, ki je izšla pod francoskim naslovom »Ma doc-trine«, je vsekakor v ospredju interesa francoske čitatele publike. Francozi so z malimi izjemami, ki jih pač nikdo ne bo spremenil, spoznali, da je

usoda Francije neločljivo povezana z usodo Ve-like Nemčije. Tako se zanimajo Francozi tudi za najnovejše nemško leposlovje. Zlasti se intere-sirajo za dela, ki so jih napisali Carossa, Blunck, Ernst Jünger in drugi.

Nemški upliv se je pojačil tudi v francoskem gledališču. Kadar je napovedano gostovanje ka-kega velikega nemškega gledališkega ansambla, je to umetniški dogodek, o katerem govorijo že mnogo preje vsi pariški družabni krogi. Gledali-šča so v takih slučajih razprodana do zadnjega kotic-ka. Med francoskimi in nemškimi umetniki je ob takih prilikah nastalo vse polno koristnih stikov. Pariška gledališča pa igrajo tudi sama vedno več nemških del ter je bil zlasti Gerhart Hauptmann v zadnjem času deležen posebne po-zornosti. Isto velja tudi za nemško glasbo in za nemško upodabljačo umetnost. Znameniti nemški dirigenti so v pariških koncertnih dvora-nah doslej še vedno želi burno pritrjevanje fran-coske publike. Ko je sloviti nemški kipar Arno Breker nedavno v Parizu razstavil svoje monu-mentalne plastike, je bil to umetniški dogodek. Na desettisoče ljudi je občudovalo silno Breker-jevo umetnost.

Tudi nemški film je v precejšnji meri zajel Fran-coze. Tako so lanske jeseni igrali v nekem kino-gledališču na Elizejskih poljanah (Champs Ely-sées) skozi več tedno neki nemški film pod na-slovom »Le jeune Hitlerien«. Izkazalo se je, da je bil ta nemški film s francoskimi podnaslovi leta 1935. dogotovljeni film »Hitlerjunge Quex«. Ta film je napravil na francosko publiko zelo močan vtis. Več mesecev so vrtili tudi film »Le Président« (Ohm Krüger). Pa tudi čisto zabavni nemški filmi imajo v Franciji svoje ljubitelje, vendar si Francozi pridržujejo pravico spremem-be naslovov. Tako so spremenili naslov filma »Eine Nacht im Mai« (Noč v maju) v »Evina hčerke«, kar jim je bolj ugajalo. Najnovejši film-ski dogodek v Parizu je Veit Harlan-ov film »Zlato mesto« (La ville dorée). Ti-le paberk-i zadostujejo za ugotovitev, da so postali Fran-cozi za nemško kulturo in nemški jezik mnogo dostopnejši kot so bili poprej. To se je zgodilo celo v meri, ki je ni nikdo pričakoval.

Preskrba Spodnje Štajerske z ranim krompirjem

Landkreis-a Marburg in Pettau strnjeno pridelovalno področje

Ko se začne s kopanjem ranega krompirja, pride na trg prehranjevalno sredstvo, ki je željeno radi izpopolnitve jedilnih listov. Ker je gojitev ranega krompirja možna samo v gotovih krajih s posebno ugodnimi zemeljskimi in klimatičnimi razmerami, je zapoved umljivega tovarištva, skrbeti, da se rani krompir ne razdeli samo v okoliš, kjer raste in v najbližji okolici, temveč, da pride gotovi delež pridelka tudi v oddaljena področja, posebno za vojaštvo in za delavstvo pri težkih delih v rudnikih in oboroževalni industriji.

Radi tega je pooblaščenec za prehrano in kmetijstvo v sporazumu z Zvezo gospodarstva s krompirjem odredil, da se glavna, krompir pridelovalna področja to sta Landkreis-a Marburg in Pettau, proglasi za strnjeno pridelovalno področje. To se pravi, da je v teh dveh Landkreisi dovoljen promet med pridelovalci in potrošniki samo v občini sami. Ves zgodnji krompir, ki se ne potrebuje v lastnem gospodinjstvu pridelovalca ali pa za preskrbo v lastni občini stanujočih potrošnikov, se mora preko zbirališč pooblaščenih prevzemnih razdeljevalcev (trgovin in zadrug) oddati po najvišji ceni, ki jo vsakokrat določi urad za določanje cen, proti kupčijskim sklepom.

Ker je ves zgodnji krompir podvržen kontroli, morajo pridelovalci v vseh krajih Spodnje Štajerske pri prodajanju potrošnikom odrezati naročilne liste in odrezke nabavnih izkaznic za jedilni krompir, ki se vsakokrat za nabavo objavi-

jo. Razen tega morajo pri vaškem pooblaščenec za gospodarjenje s krompirjem zahtevati kontrolo ne listke.

Važno je, da oddaja vsak pridelovalec ranega krompirja istega samo na kontrolne liste ali za ključne sklepe, ker se mu drugače prodane količine ne bo vračunalo v njegovo prodajo.

Razen tega je področje mesta Marburg proglášeno za strnjeno potrošniško področje. Zato je prepovedano, da bi pridelovalci izven Marburg-a nosili zgodnji krompir v Marburg. Prebivalstvo mesta Marburg bo z ranim krompirjem preskrboval stalen razdeljevalec na debelo, to je Landwirtschaftsgesellschaft v Marburg-u. Prebivalcem mesta Marburg-a je seveda tudi prepovedano, kupovati izven mesta Marburg pri pridelovalcih zgodnji krompir.

Velepotošniki vseh vrst, posebno zavodi, bolnišnice, gostilne, vojaštvo, zaščitni odredi in slični, so od neposrednega nakupovanja pri pridelovalcu sploh izključeni. Njim dodeljuje razdeljevalec na veliko vsakokrat pripadajoče količine.

Da bi se ta določila upoštevala, so predvidene kazni za vse prestopke. Pričakovati je, da se bodo ti predpisi v celoti uveljavili, da se bo preskrba ranega krompirja v vseh področjih brezhibno izvršila. Za poznejši krompir, ki je mišljen za zimsko potrošnjo, bo zopet dovoljen promet med pridelovalcem in potrošnikom v smislu splošnih določil.

GOSPODARSTVO

Japonsko gospodarstvo v velikoazijskem prostoru

Japonska je dežela s premajhnim prostorom surovitne zemlje in s premalo nahajališč surovin. Obljudenost Japonske je zelo gosta, število prebivalstva v hitrem porastu. Do izbruha sedanje vojne je Japonski primanjkovalo živil in surovin, površ pa prostora in zemlje za naselitev prebivalstva svojega prebivalstva. Spor, ki je leta 1937 nastal s Kitajsko in še ni končan, je imel svoj izvor ravno v željah in težnjah Japonske, da bi si gospodarsko izboljšala svoj položaj z ustvaritvijo velikoazijskega življenjskega prostora. Japonska vojna napoved Zedinjenim državam in Veliki Britaniji leta 1941, je predstavljala samo izpopolnitev uvoda v proces, ki ji naj omogoči uresničiti njene cilje, kar se je v veliki meri medtem tudi že zgodilo.

Zavojevanje Mandžukua, Kitajske, Malajskega polotoka, Burme, Filipinov, Sumatre, Bornea, Celebesa, Jave itd. ter gospodarsko zavojevanje Thailanda in Francoske Indokine je japonskemu gospodarstvu odprlo velike in mnogostranske razvojne možnosti.

Mandžukuo in del severne Kitajske imata podlago za ustanovitev in izgraditev težke industrije. Mandžurija je važna tudi kot pridelovalec soje. Južni del nacionalne Kitajske razpolaga z nahajališči volframa, cinka, antimona, bakra in živega srebra.

Še veliko boljše in večje gospodarsko-razvojne možnosti ležijo v novozavojevanih pokrajinah juga. To velja predvsem za Filipine, ki ležijo pred nosom japonskim otokom in so Japonci že od nekdaj radi podpirali svoje japonske naseljence na teh ameriških otokih, posebno na otoku Mindanao. Ameriška uprava je na Filipinih pospeševala gojitev sladkorja, tobaka in bombaža, kar je v glavnem šlo v Ameriko. Sedanja japonska uprava je pa filipinsko kmetijstvo preusmerila ter pri-



Schwester Inge als »Hilfskraft«.

Die DRK-Schwester erweist sich bei jeder Gelegenheit als Helferin und Kameradin. Sie versteht es sogar, wie unser Bild zeigt, den am Gebrauch seiner Hände behinderten Verwundeten zu rasieren.

lagodila na japonske potrebe. Ukinila je gojitev sladkorja in tobaka ter v največji meri uvedla bombaževce. Verjetno pa je, da bodo istotam zgradili primerno tekstilno industrijo, ki bo takoj na licu mesta lahko predelovala bombaž v tekstilije za veliko potrebo japonskega življenjskega in gospodarskega veleprostora.

V bivši Nizozemski Indiji je Japoncem najbolj koristen otok Sumatra. Nizozemci so se na Sumatri najbolj brigali za gospodarstvo, medtem so pa otok Javo nekoliko zapostavljali. Java je namreč še danes v največjem obsegu džungla z neprehodnimi in nenačrtimi pragzdovi, kjer so pa tudi bogata nahajališča petroleja in premoga.

Malajski polotok, ki so ga Japonci odvzeli Veliki Britaniji, razpolaga s petrolejem in premogom, ki sta danes za Japonce najbolj važna produkta. Tu leži vir dobave petroleja in premoga.

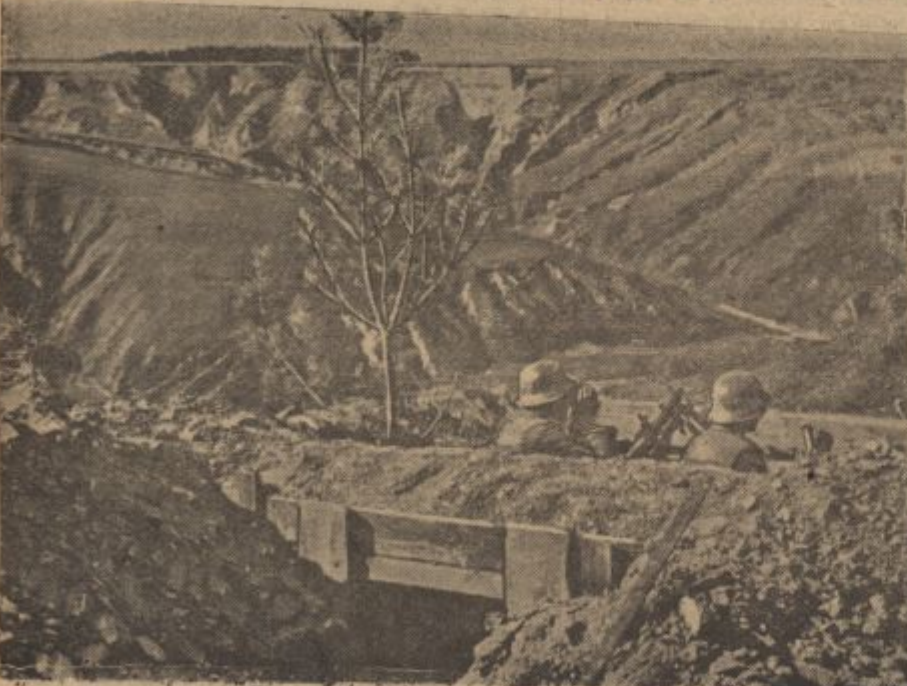
Sumatra je pred vojno producirala dve tretjini vsega petroleja in premoga bivše Nizozemske Indije. Vse to se danes veča v japonskih podjetnih rokah iz dneva v dan. Premog Sumatre gre v Sonan in na Malajski polotok. Načrti Japoncev na Sumatri gredo za tem, da se izrabljamkajšnje vodne sile, kar bo kmetijsko pridelavo dvignilo. Tudi na tem otoku so opustili gojitev tobaka in kave v prid gojitvi riža, ker to japonskim interesom bolje odgovarja.

Na bivšem nizozemskem otoku Boorneo so gozdna bogastva tudi še neizrabljena. Te surovine bodo omogočile ustanovitev velikih lesnih industrij in izdelavo celuloze, gospodarstvo bo pa izpopolnilo rudarstvo, ki ga bo treba šele ustvariti. Otok je bogat tudi na petrolejskih vrelcih, ne manjka pa tudi bakra, železa in dijamantov. Na severnem delu Bornea raste kavčuk, riž in bombaž, kar bodo Japonci gotovo v velikem obsegu razširili in povečali.

Na Malajih se nahajajo rudniki kositra, ki so pod Angleži producirali več kakor tretjino svetovne produkcije. Glavni odjemalec so bile Zedinjene države Severne Amerike. Pa tudi kavčuka je na Malajih veliko.

Francoska Indokina stoji z Japonsko v tako ugodnem gospodarskem dogovoru, da bo tudi ta dežela skupno z japonskim gospodarstvom dosegla svoj razmah v celotnem prostoru. Japonci bodo preuredili kovinsko in kemično industrijo v Thailandu, slednja bo pa s pridelovanjem riža, koruze, sladkorja, cinka in bakra podpirala japonske potrebe.

Po vsem tem je ves jug Azije in njen obmorski del pod japonskim gospodarstvom, kar bo šele po vojni pravzaprav prišlo pravilno do izraza. Agilni, pridni in delavni Japonci, ki jim niko ne more oporekati zmožnosti, bodo v vseh teh



SK-Krfegebericute, Beck (Sch)

Vorgeschobene B-Stelle an der Sowjets-Front

Musterhaft haben sich unsere Grenadiere ihre B-Stellen von der HKL gebaut. Es heißt hier sorgsam beobachten, denn aus jeder dieser eingeschnittenen Schluchten können die Sowjets jeden Augenblick hervorbrennen.



PK-Kriegsbericht Hermann (PBZ-Sch)

Der Meuteganger

An dieser Stelle haben die Sowjets einen Einbruch versucht. Die toten Bolschewisten sind Zeugen der blutigen Abwehr. Im Hintergrund an der Kirche liegen die feindlichen Stellungen. Der Melder hat nur ein Ziel seine Meldung unbedingt zu überbringen

kraji uredili svoj nov gospodarski red in na predele kar mora prinesiti temu narodom, ki so doslej živeli bolj skromno in revno, boljše življenjske razmere. Zemeljske dobrine, s katerimi so Angleži in Amerikanci doslej samo špekulirali v korist svojih židovskih plutokratov, so prišle v roke narodov, ki so jih potrebni in jih zaslužijo, da se bodo lažje preživljali. To je pa tudi v redu in pravično

GOSPODARSKE VESTI

× Geslo kmetijstva: Več masti! Po zadnjem znižanju porcij je vedno bolj vidno, da bo morala mast nadoknaditi manjkajoče količine mesa. O tem predmetu piše v listu »NS-Landpost« Reichs-ohmann Nährstand-a, Gustav Behrens med drugim sledeče: »Da bi se ta cilj doseglo, je treba izpolniti tri predpogoje: 1. Zadnja kapljica mleka ali v mlekarne. 2. Gojitev oljaric se mora zvišati še za 25%. 3. Pitanje svinj se mora povečati. Ker je stanje krmil tudi omejeno, se priporoča omejiti perutninarstvo. Krma, ki jo pri tem prišedimo, naj pride v prid za pitanje svinj. Že sedaj imamo 300 tisoč svinj več kakor doslej, kar bo zvišalo tudi število prascev. Kakor pri vseh pozivih na kmetovalce, je tudi ta poziv treba vzeti resno. Mast je za prehrano nujno potrebna, prav posebno z ozirom na vzdrževanje storitvenih možnosti

× Nove trgovske pogodbe med Nemčijo in Bolgarijo. Te dni sta sklenili Nemčija in Bolgarija nove trgovske dogovore. Gospodarstveniki pišejo, da je Nemčija kot trgovski partner najboljše opota za dvig in izpolnitev bolgarskega gospodarstva.

× Romunska naročila v Nemčiji. V mejah nemško-romunskega kreditnega dogovora je uprava romunskih državnih železnic pooblaščen, da v Nemčiji naroči za 22 milijard lej, to je 360 milijonov RM, raznega blaga in izvrševanja del.

× Slabi izgledi žetve v Turčiji. V okolici glavnega mesta Ankare je napravila toča precejšnjo škodo. Tudi iz drugih delov Turčije so sporočili škodo, nastalo vsled toče. Vsled obilnih padavin so se začeli dosedanji dobri izgledi za turško žetev slabšati.

× Produkcija mleka na Švedskem. Na Švedskem je lansko leto nazadovala oddaja mleka za 5%, zato se je znižalo tudi izdelavo sira za 3%. Produkcija masla je padla za celih 7 odst.

× Z živilskimi odpadki bodo redili svinje. Na Švedskem bodo uvedli sistematično zbiranje odpadkov živil po vsej državi, kar mora omogočiti reje 80.000 svinj.

UMNI KMETOVALEC

Kaj mora vsak kmet vedeti o krompirjevem hrošču?

V zadnji številki našega lista je bila objavljena slika, ki kaže kot povprečen krompirjev gomolj velikega, črtasto-marogastega hrošča. Na sliki je poleg hrošča napis: »Kartoffelkäfergefahr!«, kar po naše povedano pomeni: »Nevarnost krompirjevega hrošča je tu!«

Pripomniti pa je treba takoj, da omenjena slika predstavlja krompirjevega hrošča v mnogokrat povečani podobi. Zato ni čudno, da so se našli mnogi kmečki ljudje, ki so od te ali one strani že večkrat slišali ime »Kartoffelkäfer« in v zvezi s tem tudi to in ono o veliki škodi, ki jo ta škodljivec na krompirju povzroča; pa so z glavo prikimali in potrdili: »Jaj — takle velik hrošt pa res že lahko nekaj požre! Ampak, pri nas ga še nisem nikjer videl! Če bi bil, bi mi moral v oči pasti, ko je tako velik!«

Kdo bi zameril preprostim kmečkim ljudem, če o krompirjevem hrošču nič ne vedo in si ga zato ne znajo pravilno predstavljati? Ali pa, če so ga mnogi, ki vedo, da je krompirjev hrošč majhna živalica, lansko leto zamenjali z nedolžno in koristno »pikapolonico« ali »božjim volekom« (Marienkäfer) ter so vsi obupani prihajali javljati: »Pri nas se je pojavil krompirjev hrošč! Vse živo ga je! Vse bo uničil...!«

Bo torej prav, če vsak kmečki gospodar pazljivo prebere naslednji opis krompirjevega hrošča in načina njegovega življenja, kakor tudi obrambe in boja proti njemu.

1. Odkod je prišel krompirjev hrošč v Evropo?

Zmotno bi bilo misliti, da je bodisi krompirjev hrošč, bodisi kakršenkoli drug živalski škodljivec šele takrat »na svet prišel«, ko so prvič začeli opaziti njegovo škodljivo udejstvovanje. Stvar je marveč taka, da je bil krompirjev hrošč toliko časa ljudem nepoznan, dokler je v ameriških prebijah obgrizoval listje divjim poljskim zeliščem. Sele, ko so v začetku prejšnjega stoletja začeli vzgajati plemenite sorte krompirja in jih na veliko pridelovati, so leta 1824. opazili v severno-ameriški državi Kolorado, da napravlja na krompirjevih nasadih veliko škodo majhen hrošček. Krstili so ga za »krompirjevega hrošča« (Kartoffelkäfer), ali tudi za »krompirjevca«, oziroma — po kraju prvega najdišča — za »koloradskega krompirjevca«.

Škodljivi hrošček se je izredno naglo razširjal proti vzhodu, ter je v nekaj letih dosegel ameriško vzhodno obalo. Že v prejšnjem stoletju so ga z ladjami zanesli tudi v Evropo, kjer so ga povsod, koder se je pojavil, z odločnimi ukrepi kaj kmalu zatrli. Že je obstajalo upanje, da se je Evropa tega škodljivca odkrižala, kar so nena-

doma zasledili nove velike okužene okoliše v Franciji ob atlantski obali.

Od tu se je krompirjev hrošč začel spet izredno naglo širiti v smeri proti vzhodu. Pred nekoliko leti se je pojavil tudi že na nemški meji in danes ne more nobena dežela dovolj pozorno stražiti svojih krompirjevih polj pred tem malim, a za krompir pogubonosnim sovražnikom.

2. Kakšen je krompirjev hrošč in njegova življenjska pot?

Krompirjevega hrošča bo vsak lahko spoznal in ga ne bo mogel zamenjati s kakim drugim, ako si zapomni troje: prvič, da je krompirjev hrošč dolg približno en centimeter ter podolgate, jajčaste oblike; drugič, da je pozgornji strani rumen; in tretjič, da ima na krilih po dolgem črne črte ali maroge. Kdor si to vtisne v spomin, ne bo mogel več zamenjati krompirjevega hrošča s pikapolonico, ki je manjša, okroglasta, svetlordečkasta ter ima na krilih črne pike, ne pa črt.

Opis življenja krompirjevega hrošča začnimo z ugotovitvijo, da prezimi globoko v zemlji. Spomladi, ko začne krompir odganjati, pridele tudi krompirjev hrošč iz zemlje, se spari, nakar začnejo samice kmalu odlagati jajčka. Tudi ta jajčka, ki jih odlagajo samice krompirjevega hrošča na spodnjo stran krompirjevih listov, v skupinah po 20 do 30, so oranžnorumena in približno tolikšna, kot drobna prosena zrna.

Že po petih dneh se izležejo iz jajčec ličinke ali gosenice, ki so sprva rdečkaste barve. Z veliko slastjo se spravijo te ličinke krompirjevega hrošča nad mlado krompirjevo zelenje, ter ob tem hitro rastejo, tako da dosežejo po 25 dneh žrtja poldrug centimeter dolžine. V tem času se tudi barva spreminja vedno na svetlejšo, tako, da je odrasla gosenica krompirjevega hrošča že rumenorode'a. Le glava ostane črna, enako tudi pike ob obeh straneh.

Odrasla in sita gosenica se zarije v zemljo in zabubi. Že po enem tednu postane iz bube popolnoma razvit hrošč, ki pa ostane še par dni v zemlji, preden pride na dan. Nato pa se spravi — zdaj kot odrasel krompirjev hrošč — vnovič na krompirjevo listje, ga s slastjo obgrizuje, obenem si išče svoj par, in ko ga najde, začnejo kmalu spet mlade samice odlagati jajčka na spodnjo stran krompirjevih listov.

V teku enega poletja »vzgoji« lahko en sam zakonski par krompirjevega hrošča milijone in milijone potomcev, kajti ena sama samica odloži do 800 jajčec, izležejo pa se na leto navadno po trije rodovi!



PK-Kriegsbericht Leopold (Sch)

Stoßtrupp geht vor

Nach einem schweren Angriff unserer Stukas arbeitet sich ein Stoßtrupp langsam und vorsichtig durch das unübersichtliche Gelände an die von den Sowjets zäh vertheidigten Stellungen am Kuban-Brückenkopf heran

MALE VESTI

* **Führer je ustanovil vidno odlikovanje za hrabro obnašanje v bojih moža proti možu.** Führer je ustanovil viden znak priznanja tistim vojakom, ki se na frontah odlikujejo v boju moža proti možu, torej z golim orožjem, kakor so: bajonet, ročne granate itd., ki se uporabljajo v bojih od blizu. Gre za takozvano »Nahkampfspange«, to je naročnico, ki je mišljena za odlikovanje nemških grenadirjev za najvišjo hrabrost, pokazano v bojih od blizu. Odlikovanje pa seveda tudi lahko dobi vojak drugih rodov orožja, če izpolnijo potrebne pogoje. Pravila določajo, da je predpogoj za podelitev takega odlikovanja, da se je vojak nezaščiten in peš v bojih od blizu večkrat vidno odlikoval, in sicer z orožjem v rokah. Odlikovanje se bo podeljevalo v treh razredih. Za 15dnevni boj od blizu se bo podeljevalo zaročnico iz bronze, za 30dnevni boj iz srebra in za 50dnevni boj iz zlata. Bojne dneve se bo štelo z veljavnostjo od 1. decembra 1942. Zapona se bo nosila na levi strani prsi nad redi. Njen izgled je sledeči: Na črnem polju leži v sredini grb s prekrizanim orožjem bajonet in ročne granate kot simbol bojev od blizu. Od sredine zapone izžareva hrastovo listje na obe strani, kar pomeni uveljavljenje in slavo.

* **Führer je švedskemu kralju Gustavu V. sporočil o priliki 85letnice rojstva v osebnem pismu svoje najpriskrnejše čestitke.**

* **Hrabri Spodnještajerci!** Spodnještajerski rojak Josip Bochak iz Frauenberg-a, Kreis Marburg (Drau), je bil kot vojak odlikovan za hrabro zadržanje pred sovražnikom na fronti z odlikovanjem Eisernes Kreuz II. Klasse.

* **Junaška smrt za Führer-ja, narod in Reich.** Morilska roka je pokončila življenje Wehrmann-a Stanislaus-a Sdölz-a iz Trifail-a. Imel je lep pogreb, na katerem je govoril Kreisleiter Eberhardt.

* **Oddih za mlade delavce.** Po poročilih lista »Das junge Deutschland« se po navodilih Reichsleiter-ja Baldur von Schirach-a pridno pošilja otroke na podeželje. Tudi iz pokrajin, ki niso iz zraka ogrožene, grede 10 do 14letni, posebno pa 14 do 18letni fantje ter 14 do 21letna dekleta, v kolikor so jim vojne obremenitve v zdravstvenem pogledu škodovale. To se vrši za časa trajanja vojne v mejah počitniške akcije za pošiljanje mladine na podeželje. Vojne sirote se pri tem prav posebno upoštevajo. V celoti bo dobilo 100.000 zaposlenih fantov in deklet 18dnevni počitniški dopust v taboriščih KLV. Šolskega pouka pri tem ne bo, nudilo se jim pa bo koristno znanje, ne da bi se to delovno mladino pri tem napenjalo.



PK. Kriegsbericht Ele — Atl. (Sch)

Auf Frontfahrt

Der Oberbefehlshaber einer Armee Generalfeldmarschall Busch, besuchte auf einer Frontfahrt den Gefechtsstand einer Kampfgruppe und wurde von Ritterkreuzträger General Höhne (links) mit dem Kettenrad abgeholt.

* **Dopusti v letu 1943.** Nedavno je bila objavljena dopolnilna določba o zopetni uvedbi dopustov, po kateri znaša dopust za vse člane posad 14 delovnih dni; izjema velja samo za tiste, ki so rojeni pred 1. aprilom 1894, za katere se dopust zviša na 20 dni. To velja seveda samo za tiste, ki imajo pravico na 14. oziroma 20 dni dopusta, ne pa za tiste, ki imajo pravico na krajši dopust.

* **Učne pogodbe v hišnem gospodinjstvu.** Po nekem odloku generalnega pooblaščenca za vpostavo v delo ni priporočljivo prekinjati učne pogodbe v hišnem domačinstvu. Kakor hitro se domačinski vajenci od strani uradov dela osvobodijo, se jim mora preskrbeti nadaljno izobrazbo v kakem drugem primernem domačinstvu. Hkrati se je razglasilo načela nemškega Frauenwerk-a za izbiro domačinstva in učnih gospodinj. Učna doba se lahko odsluži v odgovarjajočem družinskem gospodinjstvu ali pa leto dni v gospodinjstvu kakega zavoda in drugo leto v družinskem gospodinjstvu hiše, ki je za to priznana, lahko pa tudi leto dni v domačem družinskem

gospodinjstvu pri starših, če je isto priznано kot učno gospodinjstvo. Na vsak način pa eno leto v nekem tujem gospodinjstvu. V učnih gospodinjstvih naj imajo vsaj po enega otroka izpod 14 let. Hišno gospodinjstvo brez otrok lahko postane učno gospodinjstvo, če je gospodinja znana kot izredno sposobna in izkušena v vzgoji mladostnih.

* **Odločitve uradov dela so v vsakem primeru pravno obvezne.** Uradi dela odločajo po odredbi za omejitve menjanja delovnih mest pod izključitvijo pravne poti o tem, če je v posameznih slučajih potreben pristanek menjanja ali ne. Sodišča so na take odločitve uradov dela vezana. Reichsarbeitsgericht je z razsodbo z dne 16. oktobra 1942 potrdil odlok sodišča tudi v primeru, da je Arbeitsamt pomotoma dal pristanek za menjanje, medtem ko bi se pri pravilni oceni zadeve delovno razmerje moralo prekiniti brez odpovedi. Namen tega predpisa je po mnenju sodišča ta, da se pospeši postopanje z ozirom na važnost delovne vpostave. Radi tega ni mogoče, da bi se pristojnost ločilo v tem smislu da bi sodišča razsojala, ako je za prekinitev delovnega razmerja potrebna odpoved, medtem ko ima Arbeitsamt ugotoviti, če je njegov pristanek potreben. Obratno je Reichsarbeitsgericht dovolil, da delavska sodišča (Arbeitsgerichte) odločajo o potrebi pristanka Arbeitsamt-a, če se pojavi kakšen dvomljiv primer.

* **Prazne zaboje je treba takoj vrniti dobaviteljem.** Železnica in drugi prevozniki so dobili navodila da pri prevzemu in prevozu praznih zabojev in sodov, ki so namenjeni nazaj k dobaviteljem, postopajo hitro, da pridejo te stvari takoj zopet v uporabo. To določilo velja seveda tudi za ves ostali material, ki je namenjen za pakiranje blaga.

* **Razstava »Avtomobilska cesta in vodna cesta« v Bukarešti.** Skupno nemško-romunsko razstavo »Avtomobilska cesta in vodna cesta« v Bukarešti je doslej obiskalo 100 tisoč obiskovalcev. Da bi se omogočil nadaljni ogled, so razstavo podaljšali.

* **Pridni fantiči.** Pri Ortsgruppi Rann sta 11 in 12letna pimfa Richard Wolf in Herbert Trampusch prav posebno pridno zbirala za zbirko tekstilij in čevljev. Nabrala sta razen velikih količin tekstilij 144 parov čevljev. Na predlog Ortsgruppenführer-ja jima je Kreisleiter izrekel svojo zahvalo.

* **V Kumbergu so izlitali majsko drevo v prid Nemškega Rdečega Križa.** Licitacije se je udeležilo mnogo ljudi. Drevo je dobil najvišji ponudnik, neki gost iz Trifail-a, ki je plačal 361,30 Reichsmark.

ist nicht sehr leicht. 8. Fahren Sie erste oder zweite Klasse? Ich fahre dritte Klasse. 9. Heute werde ich an meinen Bruder schreiben. 10. Bitte, wo hält der Autobus? — Die Haltestelle ist gleich hier neben dem Postamt.

VI. Setzen Sie in die leidende Form:

Postayi sledeče stavke v trpni način: (Beispiel: Die Polizei bestraft die Verkehrssünder.

— Die Verkehrssünder werden von der Polizei bestraft.)

1. Die Maurer bauen das Haus. 2. Die Feuerwehr löscht den Brand. 3. Die Fischer fangen die Fische. 4. Die Buchdrucker drucken die Bücher. 5. Die Bergleute fördern das Erz. 6. Der Hund begleitet seinen Herrn. 7. Die Richter verurteilen die Verbrecher. 8. Die

Tagestempel der Meldebehörde

Strasse Nr.
Platz

als Mieter bei _____ oder vom Reichsarbeitsdienst
Untermieter _____ vom Wehrdienst _____

8	9	10	11	12	13
Staatsangehörigkeit	Verzeichnung der religiösen Bekenntnisse: (ob Angehöriger einer Religions- oder Weltanschauungsgemeinschaft, gottgläubig oder glaubenslos)	Wohnort und Wohnung (Ort, Kreis, Strasse, Hausnummer)	Bei Zuzug von ausserhalb:	Bei Zuzug aus dem Ausland, von Reisen, Wanderschaft, Schiffahrt oder Reichsarbeitsdienst und Wehrdienst, Angabe, wann und wo Sie zuletzt im Inland polizeilich gemeldet waren Ort, Kreis, Strasse, Haus-Nr.	
				a) Haben Sie schon früher in der hiesigen Gemeinde gewohnt? Bejahendenfalls, wann und wo?	b) Für den Fall, dass die oben angegebene letzte Wohnung dann neben beibehalten wird, Zweck und voraussichtl. Dauer des Aufenthalts in der hies. Gemeinde

Bauern mähen das Gras. 9. Der Enkel küßt seine Großmutter. 10. Karl liebt die Geschwister. 11. Dem Lügner glaubt man nicht. 12. Wir laden unsere Freunde zum Tee ein. 13. Das Pferd zieht den Wagen. 14. Der Hund bewacht das Haus. 15. Der Friseur frisiert den Kunden. 16. Die Fotografen entwickeln die Filme. 17. Die Wäscherin wäscht und bügelt die Wäsche.

VII. Zerlegen Sie die zusammengesetzten Hauptwörter:

Razstavite sledeče sestavljene besede: (Beispiel: Das Flußbett — Das Bett des Flusses.) Der Schloßteich, der Hausherr, die Hausfrau, das Tierspital, der Zimmerschlüssel, die Kartoffelschalen, die Turmuhr, das Hutband, die Bettdecke, der Straßenbahnschaffner.

VIII. Machen Sie aktiv:

Izpremeni sledeče stavke iz trpnega načina v tvorni način: 1. Wohnviertel deutscher Städte werden von englischen Fliegern bombardiert. 2. Die Möbel werden von den Tischlern erzeugt. 3. Der Boden wird von der Hausgehilfin gereinigt. 4. Das Licht wird vom Wind verlöscht. 5. Der Säugling wird von der Mutter gebadet.

IX. Setzen Sie das persönliche Fürwort ein:

Nadomesti razprto tiskane besede z osebnim zaimkom: 1. Ich sehe die Soldaten am Bahnhof. 2. Ich kenne diese Frau. 3. Wir bringen jenen Damen einen Rosenstrauß. 4. Wir grüßen unseren Führer. 5. Ihr verkauft eurem Onkel die Markensammlung.

X. Prestavi: 1. Zu wem sind Sie gegangen? 2. Bei wem sind Sie gewesen? 3. Von wem haben Sie dieses Gerücht gehört? 4. An wen haben Sie telefoniert? 5. Wo haben Sie Ihre Fahrkarte hingesteckt? 6. Heute haben wir

* **Ljudsko gibanje v Marburg-u.** V prvi polovici junija je bilo Standesamt-u prijavljenih: 74 rojstev (zadnjič 103), od teh 42 dečkov (zadnjič 46) in 32 deklic (zadnjič 57); 45 smrtnih slučajev (zadnjič 50), od teh 23 moških (zadnjič 33) in 22 žensk (zadnjič 17). Pri Standesamt-u sklenjenih porok je bilo to pot 31 (zadnjič 23).

* **Spodnještajerci so junaki.** Josef Tumpel, Gefreiter v nekem Grenadierregiment-u, rodno iz Amtmannsfeld-a, Kreis Pettau, stanujoč v Marburg-u, je bil za hrabro obnašanje pred sovražnikom na fronti odlikovan z odlikovanjem Eisernen Kreuz II. Klasse.

* **Cast na bojišču padlih.** V tej vojni se je vedno bolj utrdilo prepričanje, da je treba spomin na tiste, ki so žrtvovali svoje življenje za domovino, čim bolj ohraniti in zaščititi. Najvišje sodišče (Reichsgericht) je v neki razsodbi, ko je šlo za cast padlega, uporabilo § 189. kazenskega zakona, ki štiti samo cast živih ter zaščitilo cast padlega. To sodbo je sodišče utemeljilo s tem, da živi danes tisti, ki je padel za ljudsko skupnost, še nadalje v spominu ljudske skupnosti. To se vidi tudi v podeljevanju odlikovanj podlim. Iz tega sledi, da posedujejo padli še cast, ki jo mora kazensko pravo štiti, kakor štiti cast živih ljudi. Medtem so rešili tudi zadevo o zasledovanju žalitev padlih. Paragraf 189 se je tozadevno izpolnil in je stopil 15. junija t. l. v veljavo.

* **Smrtna nesreča v Hagau-u.** 16letni učenec glavne šole August Bergles iz Wresli-ja pri Hagau-u je padel iz hlevskega podstrešja tako nesrečno, da je kmalu nato na zadobljenih notranjih poškodbah umrl.

* **Strokovna šola za grafike.** V Pößneck-u v Thüringen-u so otvorili prvo šolo za grafično obrt Reich-a, kateri je priključen tudi internat za gojence. V tej novi šoli se bo poučevalo učence nemške grafične obrti kot nadaljevalni pouk. Sprejemalo se bo v prvi vrsti knjigotiskarje, črtoštevce, stereotiperje in litografe.

* **O nakupu kmetijskih strojev, katerih prodaja ni pod državno kontrolo.** Izdelovanje kmetijskih strojev, ki niso pod kontrolo, je precej skromno. Brezpredmetno je torej v tej zadevi obračati se na Landesbauernschaft, ker ona za take stroje nima kontingenta. Landesbauernschaft odloča samo o potrebi nabave kontroliranih kmetijskih strojev. Stroje, ki niso pod izdelovalno in prodajno kontrolo, imajo v zalogi trgovci in zaloge kmetijskih strojev, ker le ti dobivajo stalno nekaj takih strojev za razprodajo. Tam, kjer gre za posebno nujne primere, bo tudi pristojen Kreisbauernführer pomagal do nakupa takega stroja.

* **Pisma iz domovine vojakom na fronti in v izobraževalna taborišča.** To dobro zamisel je uresničil Kreisführer Kreis-a Cilli. Najprej je Ortsgruppe Neukirchen uresničila to lepo potezo ter poslala pisma vojakom, ki služijo na frontah in po garnizijah in so doma iz Neukirchen-a. V pismih se domačim vojakom poroča o domačih novostih, kakor o sklepanju novih porok, o rojstvu otrok, smrtnih slučajih itd., ter so tako poročila pri naših spodnještajerskih vojakih našla vse priznanje. Prosto in lahko razumljivo izvejo naši vojaki tem potom vse dogodke iz svojega rojstnega kraja, kar jih razveseli in vedno zanima. Na pisma iz domovine so vojaki seveda že tudi odgovorili ter se veselili zadovoljni zahvalili.

* **Stroge kazni za povzročitelje umetnih splavov.** Izredno sodišče v Wien-u je obsodilo 30letno Theresio-jo Scheilko, njeno 30letno svakinjo Hermino Scheilko ter 30letnega Schwarz-a in njegovo ženo Theresio radi zločina zoper razvijajoče se življenje, sodelovanja pri istem zločinu, tatvine in zločina zoper vojno gospodarstvo. Theresia Scheilko je od leta 1940, do leta 1942 petim dekletom in ženam prekinila nosečnost za plačilo. Njena svakinja in zakonca Schwarz so pa nastopali kot posredovalci. Theresia Scheilko je bila obsojena na 7 let ječe. Hermina Scheilko na dve leti, Johann Schwarz na 5 let ječe in Theresia Schwarz na 8 mesecev zapora.

* **S kravjo vprego pod vlak.** 14letni posestniški sin Stanislaus Arnusch iz Kitzberg-a pri Pettau-u je vodil voz, v katerega sta bili vpreženi kravi, preko železniškega križišča. V istem trenutku je privozil iz smeri Friedau-a osebni vlak, ki je zagrabil dečka, krave in voz. Arnusch je bil takoj mrtev, medtem ko so morali zaklati eno kravo. Voz je pa vlak popolnoma zdrobil.



PK-Kriegsbericht Leopold (Sch)

In Erwartung des Befehls zum Gegenangriff. Deutsche Truppen, die hier am Kuban-Brückenkopf in Bereitstellung liegen, erwarten den Befehl zum Vorgehen. Der Funker (links) hat die Kopfhörer umgeschaltet und steht mit dem Gefechtsstand in Verbindung.

VINOGRADNIŠKI KOTIČEK

Vez v vinogradu

Uspešno vinogradništvo zavisi od mnogoštevilnih činiteljev. Ker se glede vezi v splošnem ne polaga mnogo važnosti na to, kako treba vezati, se tudi marsikaj pokvari. So celo »strokovnjaki«, ki nimajo pojma o tem, kako treba vinsko trto s fiziološkega vidika vezati in kako se je ne sme vezati. Vsak vinogradnik naj pomisli predvsem na to, da je vinska trta že po svoji naradni rasti vzpenjalka. Ako gledamo vinsko trto, ki je nikdo ne kultivira, v gozdu, vidimo, da sili trta nad najvišji vrh drevesa, da bi tamkaj izkoristila in uživala sončne žarke. Čim pa je trta dosegla vrhunec nad drevesom, se novi letni poganjki vsled svoje naravne teže avtomatski nagenejo nazaj v smeri zemlje. Ravno na teh poganjkih se nahajajo najlepši grozdi v največjem številu. Ta zakon narave naj upošteva vsakdo, ki goji »brajce« ali reže in veže trto na šparone, ločne i. t. d.

Opazoval sem te naravne pojave zlasti v velikih starih in mlajših gozdovih v Fruški Gori. Videl sem vinske trte, ki so nadkrilile pri nad 30 metrov visokih hrastih celo najvišji vrh. Novi gozdarski nadzorniki so na žalost zapovedali delavcem, da posekajo te trte radikalno pri koreninah. Bile so to dvestoletne plemenite trte, ki so imele pri zemlji debelost moškega bedra. Po tej sečnji so visele suhe trte žalostno na hrastovih drevskih. V mladih gozdovih pa so trte nadkrilile mlada drevesa po naravnem zakonu. V takih gozdovih ni nikdo vezal ali škropil. Narava je sama očevala svojo deco in ptički so uživali svoje jesensko veselje.

Pogreška je torej v tem, da misli vsak vinogradnik da mora biti vsak poganjek privezan na kol, zato vežejo šest do osem poganjkov na en kol. Vseeno jim je, četudi zadrgejo s tem listje in grozdje. Na ta način škoduje vezač količini in kakovosti pridelka. Ker pa brez grozdja ni kletarstva, bi se moralo malo bolje pomisliti, kako naj se opravi ta lahkji ženski posel.

Kot oskrbnik več sto oralov velikih in vzornih vinogradov sem moral delati tudi z neukimi delavkami, vsekakor pa sem moral dokončati to važno letno opravilo pravočasno in po predpisu. Vezalo se je »džutorški« ali v takozvanem akordnem sistemu. Plačilo se je dve do tri pare za trs oziroma 10 do 20 Din za oral vinograda. Kako torej, da so bili zadovoljni i delavci, i lastnik vinogradov in trta po svoji naravi? Kakor pri

vsakem velepodjetju in nujnem opravilu, je morala biti zapoved kratka, jasna in pedantski stroga.

Zapoved se je glasila: Ne vezite za kol nikdar več kot tri do štiri najboljše letne poganjke! — Vse druge poganjke skrajšajte na višino od 1 do 4. lista nad zadnjim grozdom. Niti enega izmed tako skrajšanih poganjkov ni treba in se začasno tudi ne sme vezati za kol, ker grozdje sicer dobro ne odcvete in se osiplje.

Posledica tega sistema je, da se skrajšani poganjki samostojno učvrstijo, da lepo razširijo svoje liste in da dobi na ta način vsak grozd svoj dostojni prostor. Proti jeseni, ko je bilo na eni izmed rož več kot kilogram grozdja, se je z rafijo pripelo in zasedrlo do kola. Če treba, se je postavil zraven še poseben mali kol, kakor na primer podpiramo preobilo obloženo sadno drevje.

Ta opisani sistem se je v praksi zelo dobro obnesel. Grozdje je lepo odcvetelo in dozorevalo, mnogo boljše pa je dozorel tudi les za drugo leto in je bila trta vsled tega odpornejša proti hudi zimi. Uporabilo pa se je obenem tudi samo eno tretjino materiala za vez, kar je zlasti važno sedaj, ko primanjkuje takega materiala.

Ko zrastejo omenjene tri rožve preko kola, jih je treba brez ozira na koledarski čas skrajšati. Seveda, dokler vegetacija trte ni končana, iztirajo oči nove poganjke, na katerih se peronospora in oidid najraje vgnezdita. Zato pa teh poganjkov ni treba škropiti, temveč se jih ponovno skrajša tako, da se jih odreže izpod stare in nove rože. Na primer takole: ako se je obavilo prvo skrajšanje rožv v višini 180 centimetrov, se drugi skrajša v višini 160 centimetrov; če je pa treba še v tretjič, pa v višini prilično 140 centimetrov. Na ta način pridobi grozdje mnogo moči za jesensko dozorevanje. Če je suho leto, izpariva trta manj vode in narašča grozdje bolj pri tleh kvantitativno in kvalitativno. Po tem sistemu obdelani vinograd je prinašal pridelek z 2 do 3 stopinjami več sladkorja, ker se je odvzelo vinski trti več kot polovico skrbi za obstanek nepotrebnih organov, ki pri rezi za drugo leto itak odpadejo, dočim v tekočem letu nikomur ne koristijo. Takozvani zalistniki (Geiztriebe) igrajo glede prehrane očesa in popka važno vlogo in se jih ne sme radikalno izplesti. Pri skrajšanju je treba paziti, da ostaneta vsaj eden ali dva zalistnika, ker sicer lahko iztirja to, za drugo leto pripravljeno oko, v katerem je pripravljen drugi rod. Bilo bi mi zelo drago, ako bi mladi vinogradniki upoštevali ta sistem vezi, ki jim bo koristil. Dolgoletna praksa me je privedla do tega sistema, ki je enostavnejši, cenejši in boljši. F. R.

ZANIMIVOSTI

Astronomija v vsakdanjem življenju

Nad zgornjim nadpisom bi se utegnil kdo začuditi, češ, kaj ima astronomija opraviti z našim vsakdanjem življenjem. Astronomija, to je zvezdoslovje ali znanstvo o zvezdah o nebu, sploh o vesoljstvu, to je vendar nekaj le za učenjake-zvezdogledce po zvezdarnah in visokih šolah, naše življenje pa se odigrava le tu na zemlji.

In vendar je zgornji naslov opravičen. Res so bili časi, ko je bilo vse znanstvo le briga učakov, kar še posebno velja za astronomijo. Kakor smo pa zadnjič videli, je svetovni sloveč Kopernik pred 400 leti to mnenje tako temeljito ovrgel, da je bistvo njegovega nauka o razmerju zemlje do neba postalo neizogibna potreba v osnovnem znanju vsakega šolarčka iz zadnje hrbovske vasice. Danes smo že tako daleč, da se od vsakega znanstva zahteva, da služi vsaj posredno tudi vsakdanjemu življenju, ker drugače nima smisla.

Če gremo stvari — namreč astronomiji — prav do dna, vidimo v duhu preko davnih vekov nazaj že prvega človeka kot — »astronoma«; pa naj je bil lovec, ribič, pastir ali že poljedelec. Kar je videl ali sicer doznaval okoli sebe, to mu je sčasoma postalo vsakdanje. Ampak že prvi pogled na to, kar je videl visoko nad seboj — torej nebo — ga je napolnil z začudenjem, s notranjo pobožnostjo, s prvo predstavo in razmišljanjem o nekem višjem, mogočnejšem kot je on (človek) sam. Posebno ga je zanimalo sonce. Ne toliko njegova dnevna pot, njegov dozdevni

uboh nad zemljo, temveč od kod prihaja in kam odhaja sonce. Čim bolj je občutil vpliv sončne toplote in svetlobe, tem bolj je spoznaval tudi budovito moč sonca na bujno rast vsega, kar je človeku služilo za preživetje.

Ob prilikah, kakršna je bila ob Kopernikovem slavu se kaj rado omenja tudi ime: diletant. Kaj je to? Diletant je vsakdo, ki se zgolj iz ljubezni ali iz posebnega veselja bavi z nečim, kar sicer ne spada v njegov poklic, je nekaj posebnega, učenega (tunetnost, znanstvo, veda). V slučaju fotografiranj imamo za to označbo tudi še drugo, namreč: amater-fotograf. Tudi naše podelitve je vse polno — diletantov: gledaliških igralcev, godcev itd.

In zdaj vprašajte: ali je bil prvi »astronom« tudi tak diletant ali amater?

Nel Ceprav smo ga dali med »ušesca« in čeprav se s tem naslovom označujejo tudi danes vsi, ki se ne poklicno bavijo z astronomijo. Njega, namreč prvega človeka, je prisililo življenje samo, boj za obstanek, da je dvignil svoj pogled tudi proti nebu in da se je z rastočim spoznavanjem čim dalje bolj vpoglabljal v opazovanje vsega, kar je videl tam gori. Se brez poka in brez vseh pripomočkov ni mogel razreševati vprašanj: od kod in čemu vse to. Pač pa je dobival na svoja vprašanja čim dalje več odgovorov iz posledic, iz učinkov nebesnih teles na zemljo — vsaj glavnih dveh, to sta sonce in luna.

Odprijo se še vprašanje koliko izmed zakonov, na katerih temelje se opira tudi še današnja astronomija, je dal nevede ravno ta prvi, priprosti »astronom« učenim zvezdogledom. Eno pa je gotovo in lahko vsakomur jasno. Namreč, da je ta prvi »astronom« postal tudi prvi meteorolog (vremenoslovje). Cela meteorologija v svojem bistvu ni nič drugega, kakor vidno in občuteno izraženo učinkovanje nebesnih teles preko ozračja na zemljo. Torej je astronomija takorekoč mati meteorologije. Da in kako je vreme širno cele zemlje spojeno z vsakdanjim življenjem, to je splošno priznana resnica. Kakor si priprosti opazovalec neba ni mogel razlagati nebesnih pojavov in je skozi vse veke vtrajal le kot opazovalec in občudovalec neba, tako se je v svojem trdem boju za obstanek skozi vse veke omejeval tudi le na opazovanje vrtinjanja, in učinkovanja nebesnih teles na vreme. Sicer pa tudi znanstvena meteorologija vključ vsem aparatom in učnim raziskovanjem na tem polju še ni našla točnega odgovora na vprašanje vzrokov.

Astronom potrebuje za svoje študije dragoceno opremljeno zvezdarno; mestni človek — če med tednom misli na nedeljski izlet ali počitnice — se zateka k znanstveno sestavljenim vremenskim poročilom. Naš »astronom« in naš »meteorolog« tam na vasi ali kje na samotnem gorskem naselju se zvečer enostavno okre proti nebu: so li zvezde redke ali goste, je li luna čista ali ima »obroč« ali svoj »venec«, pogleda še naokoli na obris ebzolja, na gotove krajevne točke, ali se tam »pase« megla; od kod se sliši glas cerkvene ure itd. In vremenska napoved za drugi dan (ali celo za več dni) je z 99% zanesljivosti gotova.

Dočim se je njegov drug že davno pomeščal, je naš prvi »astronom« in naš prvi »meteorolog« ostal zvest zemlji in nebu in zvest svoj »astronomiji« v svojem vsakdanjem življenju.

—P—

TO IN ONO

* Prekop Donau—Theiß. Priprave za gradnjo kanala, ki bo vezal reko Donau z reko Theiß na Madžarskem, so tako daleč, da se bo z izvedbo lahko začelo. Stroški so predvideni na 150 milijonov pengov, gradnja pa na osem let. Kanal bo širok 50 metrov ter plovej na donavski rečne ladje. Ko bo kanal dograjen, se bo ladijska vožnja od gornjega toka reke Theiß do Budimpešte skrajšala za kakih 500 kilometrov.

* Zadnji postiljon simplonske poštne kočije je nedavno umrl v nekem starostnem domu v Verbaniji. Carlo Rossi iz Domodossola je svojedobno prevozil nešteto potnikov in hrboščakev po tisti, ki jo je dal izgraditi Napoleon iz Švice v Italijo, in sicer vse do prvih let tekočega stoletja, dokler ga ni izpodrinila železnica s svojim simplonskim predorom. Rossi je vse do zadnjega najraje nosil modro, rdečo oblačilo bluzo postiljona.

Realitäten und Geschäftsverkehr

Teusche Einfamilienhaus, neu mit Feld und Garten, gegen Haus und Garten in d. Umgebung von Marburg. Kristl, Pickendorf 92. 442-2

Zu verkaufen

Anoden-Batterien, Grammophonplatten und Stempel jeder Art erhältlich bei G. Pichler, Pettau, Ungartorgasse 2. 417-3

Verkaufe Grammophon, 150 RM, und ein Fauteuil, 150 RM. Eichen, Nr. 8, Lembach. 443-3

Jungochsen verkauft Willkommhof, Wachsenberg. 432-3

Gebrauchte Dreschmaschine, 135 Trommel, zu verkaufen, 1000 RM. Widowsch, Pöblichhofen 3, 440-3

Zu kaufen gesucht

Abfälle! Altpapier, Hader, Schneiderabschnitte, Textilabfälle, Alteisen, Metall, Glasscherben, Tierhaare und Schafwolle kauft laufend jede Menge Alois Arbeiter, Marburg/Drau, Draugasse 5. 4

Briefmarken, gebraucht und ungebraucht, von ehem. Jugoslawien, Österreich, Großdeutschland usw. zu kaufen gesucht. Auswahlendungen mit Preisangabe unter »Privatsammler« an die Verw. 4

Funde - Verluste

Kleiderkarten auf die Namen Ulaga Katharina, geb. 29. 3. 1903 — Nr. 588332; Ulaga Rosalia, geb. 7. 9. 1940 — Nr. 098445; Ulaga Anton, geb. 1. 5. 1935 — Nr. 166682; Ulaga Hilda, geb. 15. 7. 1933 — Nr. 166661, wurden verloren. Abzugeben: Bäckerei Sommer, Töffer. 430-13

Am 7. Juni 1943, während der Fahrt mit dem Zug zwischen Pragerhof-Friedau-Radkersburg, vergaß ich mein Photoapparat Iba, 6x9. Es wird gebeten, daß der Finder oder der nur etwas davon weiß, sofort an Koreniak Rudolf, Cilli, Unterköttig 37, meldet. Belohnung 100 RM. 431-13

Verloren wurde in Marburg eine Aktentasche samt Dokumenten. Der Finder oder derjenige, der mir darüber Auskunft geben kann, bekommt 100 RM Belohnung. Abzugeben oder sofortige Nachricht an Karl Goldschnig, Kunstmühle, Frauhelm, Telefon 2. 436-13

Offene Stellen

Schneiderlehrling wird dringend gesucht. F. Skrabl, Seitzdorf-Plankenstein. 419-6

Ein Wagnerlehrling wird mit Kost u. Wohnung aufgenommen. Löschnig Alois, Wagnerei, Hindenburgstraße 15, Marburg/Dr. 444-6

Suche für mein Gemischtwarengeschäft einen Lehrling mit entsprechender Schulbildung. Anzufragen bei Josef Wagner, Erbachstein. 433-6



Amtliche Bekanntmachungen

Aufnahme von Reichsbahnschülern — bautechnischer Fachrichtung

für den Reichsbahn-Sonderlehrgang an der Staatsbauschule in Graz im September 1943

Zur Heranbildung von Nachwuchskräften für den gehobenen technischen Reichsbahndienst der bautechnischen Fachrichtung eröffnen wir im Herbst 1943 an der Staatsbauschule in Graz einen achtsemestrigen Sonderlehrgang für Hoch- und Tiefbau. Als Aufnahmewerber kommen außer Söhnen von Reichsbahnbediensteten auch Söhne von nicht Eisenbahnern in Frage.

VORBEDINGUNGEN:

- körperliche Tauglichkeit mindestens der Gruppe B der Tauglichkeitsvorschrift der Deutschen Reichsbahn. Die ärztliche Untersuchung wird von der Deutschen Reichsbahn (Reichsbahndirektion Villach) auf ihre Kosten veranlaßt;
- deutschblütige Abstammung;
- Zugehörigkeit zum DJ oder zur HJ;
- Mindestalter 14 Jahre;
- mit Erfolg abgeschlossene Volks- und Hauptschule oder 4 Klassen Oberschule. Die Bewerber haben an der Staatsbauschule in Graz eine Aufnahmeprüfung abzulegen, zu der sie sich unverzüglich persönlich oder schriftlich anzumelden haben.

Diese Prüfung wird am 12. 7. 1943 abgenommen werden. Sie erstreckt sich auf den Prüfungsstoff der 4. Hauptschulklasse, und zwar in den Gegenständen: Deutsch, Arithmetik, Geometrie und Naturlehre.

Die Deutsche Reichsbahn übernimmt gegen die Verpflichtung nach abgeschlossenem Studium in den Dienst der Deutschen Reichsbahn einzutreten, für die Reichsbahnschüler des Sonderlehrganges die Kosten der Aufnahmeprüfung, die Bezahlung des Schulgeldes sowie die teilweisen Kosten der vorgeschriebenen Unterrichtsmittel. Weiters trägt die Deutsche Reichsbahn während des Schuljahres die Kosten der Unterbringung und Verpflegung für die Schüler, die nicht bei den Eltern wohnen können.

Wohnen die Studierenden am Schulort bei den Eltern, so zahlt die Reichsbahn einen monatlichen Unterhaltzuschuß.

Auswärtswohnende erhalten zum Besuch der Schule Freifahrt.

Beiträge für eine Krankenversicherung werden nicht übernommen, wohl aber allfällige Unfallversicherungsgebühren.

Für die Beschäftigung bei einer Bahnmeisterei während der Sommerferien und für einen — auf Kriegsdauer allerdings gekürzten — Urlaub, wird Sondervergütung gewährt.

Mit Erreichung des 5. Semesters und des 17. Lebensjahres werden die Staatsbauschüler unter Berufung in das Beamtenverhältnis als technische Praktikanten übernommen.

Nach erfolgreichem Abschluß des Studiums an der Staatsbauschule werden die technischen Praktikanten in die 2jährige Ausbildung für die Laufbahn zum technischen Reichsbahninspektor übernommen.

Gesuche um Aufnahme in den Reichsbahn-Sonderlehrgang an der Staatsbauschule in Graz sind bis spätestens 1. 7. 1943 an die Reichsbahndirektion Villach zu richten. Nachstehende Unterlagen sind beizufügen:

- Der Geburtschein;
- ein vom Bewerber selbst verfaßter und eigenhändig geschriebener Lebenslauf;
- das Abgangszeugnis der Hauptschule oder der 4. Klasse der Oberschule;
- die Zeugnisse über etwaige Berufstätigkeit;
- der Nachweis über die Zugehörigkeit zum DJ, zur HJ oder einer Parteigliederung;
- ein Lichtbild in Paßform und
- die Einverständniserklärung des Vaters oder Erziehungsberechtigten zur Einstellung als Reichsbahn-Sonderlehrgangsschüler.

Nach bestandener Aufnahmeprüfung haben die Bewerber noch vor Beginn des Schuljahres der Leitung der Staatsbauschule eine 4wöchige gewerbliche Tätigkeit im Bauhandwerk nachzuweisen, wobei die Wahl der Beschäftigungsstelle dem Einzelnen überlassen bleibt.

Sofort wird Berufsköchin aufgenommen. Grazer Brau-Restaurant, Tegethoffstraße 3. 434-6

Hilfsarbeiter wird aufgenommen. R. Litzer, Sesselerzeugung, Babakgasse 36. 382-6

Heirat

Ein Witwer mit einem Kind sucht zwecks sofortiger Heirat eine Frau oder Witwe bis 40 Jahren. Zuschr. unter »Ehefrau« an die Verw. d. Bl. 435-12

DER OBERBÜRGERMEISTER DER STADT MARBURG/DRAU Rechtsamt

Bekanntmachung

Gegen weitere 149 Personen wurden wegen Nichterfüllung der Eierablieferungspflicht im Jahre 1942 Geldstrafen verhängt. Unter anderen wurden bestraft:

Ambrosch Leo, Drauweiler, mit 120 RM; Dobrautz Ambros, Rotwein, mit 80 RM; Horwath Aloisia, Drauweiler, mit 60 RM; Horwath Luzia, Lendorf, mit 75 RM; Horwath Rafael, Lendorf, mit 50 RM; Janschekowitsch Josef, Rotwein, mit 70 RM; Jurschnik Franz, Aichen, mit 80 RM; Kramer Maria, Lendorf, mit 70 RM; Katz Anton, Lendorf, mit 90 RM; Krautberger Anton, Drauweiler, mit 90 RM; Lach Johann, Drauweiler, mit 50 RM; Levesch Johann, Lendorf, mit 75 RM; Lorbek Stefan, Lendorf, mit 80 RM; Midlil Franz, Drauweiler, mit 110 RM; Park August, Zwettendorf, mit 60 RM; Rokawetz Maria, Lendorf, mit 50 RM; Reibenschuh Antonia, Drauweiler, mit 60 RM; Stelzer Maria, Lendorf, mit 60 RM; Struzl Aloisia, Lendorf, mit 70 RM; Schwarz Rosa, Pickerdorf, mit 80 RM; Toplak Franz, Pickerdorf, mit 60 RM; Tschenko Elisabeth, Drauweiler, mit 65 RM; Wechowar Johann, Pickerdorf, mit 60 RM.

Sie haben außerdem die Kosten des Strafverfahrens zu ersetzen.

Die Bekanntmachung erfolgt auf Grund des § 11 der Verbrauchsregelungsstrafverordnung vom 26. November 1941. RGBl. Nr. 135. 126-6

Marburg a. d. Drau, am 9. Juni 1943.

I. A. Dr. Schiffer.

Der Chef der Zivilverwaltung in der Untersteiermark. Der Beauftragte für Arbeitsfragen:

Bekanntmachung

über die Einführung der Arbeitsbuchpflicht in der Untersteiermark.

Auf Grund des § 3 der Verordnung über die Einführung des Arbeitsbuches vom 7. Oktober 1941 (V.-u.A.-Bl. Nr. 45, S. 335) bestimme ich:

Arbeiter und Angestellte (einschl. Lehrlinge, Praktikanten und Volontäre), die nach § 2 der Verordnung über die Einführung des Arbeitsbuches vom 7. Oktober 1941 ein Arbeitsbuch erhalten, dürfen vom 1. Juli 1943 an nur beschäftigt werden, wenn sie im Besitze eines ordnungsmäßig ausgestellten Arbeitsbuches sind.

Wer ab 1. Juli 1943 einen Arbeiter oder Angestellten (einschl. Lehrlinge, Praktikanten und Volontäre) beschäftigt oder sich als Arbeiter oder Angestellter beschäftigen läßt, macht sich strafbar und wird nach § 9 der Verordnung über die Einführung des Arbeitsbuches vom 7. Oktober 1941 in Verbindung mit den hierzu ergangenen Durchführungsvorschriften zur Verordnung über die Einführung des Arbeitsbuches vom 5. März 1942 (V.-u.A.-Bl. Nr. 71, S. 508) bestraft.

Die gleichen Strafbestimmungen gelten auch für selbständige Berufstätige sowie Heimarbeiter, Hausgewerbetreibende, Zwischenmeister und deren mithelfende Familienangehörigen, sofern sie nicht ab 1. Juli 1943 ein Arbeitsbuch besitzen.

Graz, den 10. Juni 1943.

131-6
Dr. Henninger

Verschiedenes

14

Schweres Bauernpferd zu tauschen oder zu verkaufen. — Kärntnerstraße 33. 437-14

Wer kann mir Nachricht bzw. die Anschrift meiner, in der Untersteiermark lebenden Mutter Luzia Oschir geben? Josef Oschir, Bäckerlehrling, Graz-Straßgang. 438-14

Prothesen jeder Art — Leder — Leichtmetall — Holz — orthopädische Apparate, Lelbbinden, Gummistrümpfe, Bruchbänder erzeugt und liefert das führende Fachgeschäft F. EGGER, Bandagen und Orthopädie. Lieferant sämtlicher Krankenanstalten und Sozialinstitute. Marburg/Dr., Meltingerstraße 3 Achtung! Modellabnahmen für Prothesen und orthopädische Apparate finden wegen Personalmangel in Marburg jeden Freitag ganztägig statt 14

BURG-LICHTSPIELE

MARBURG (Drau), BURGPLATZ 1

WILLY BIRGEL
LOTTE KOCH
VIKTOR STAAL

in dem Ufa-Film

Du gehörst zu mir

Für Jugendliche nicht zugelassen!
441



Der schwächste Punkt in unserer Gesundheit

Derjenige Teil unseres Körpers, dessen Gesundheit stärker gefährdet ist als die der anderen Organe, sind die Zähne. Diese beweist die ungeheure Verbreitung der Zahnhäule (Karies), die geradezu als eine Volksseuche bezeichnet werden muß, denn über 90 v. H. unseres Volkes leiden an Zahnhäule. Verlangen Sie kostenlos die Aufklärungsschrift „Gesundheit ist kein Zufall“ von der Chlorodont-Fabrik, Dresden N6.

Chlorodont

weist den Weg zur richtigen
Zahnpflege

Am Pfingstmontag, den 14. Juni, im Abendzug in der Richtung geg. Steinbrück wurde mir von Pragerhof bis Cilli mein brauner Koffer verwechselt. Da für mich als mittellose Witwe, dieser Koffer mit seinem Inhalt einen unentbehrlichen Wert darstellt, bitte geg. Belohnung um Mitteilung an: Supanitsch Johanna — St. Margarethen b. Römerbad. 445-13

Leset und verbreitet den „STAJERSKI GOSPODAR“!

Das Inhaltsverzeichnis

mit zeitlicher Übersicht und Sachverzeichnis zum

Verordnungs- und Amtsblatt

des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark 1941—42, Nr. 1 bis 107, ist erschienen und zum Preise von 80 Rpf. erhältlich und zwar beim Schalter der Marburger Verlags- und Druckerel-Ges. m. b. H., sowie bei den Geschäftsstellen der »Marburger Zeitung« in Cilli, Marktplatz 12 (Fernruf 7), und Pettau, Ungartorgasse (Herr Georg Pichler).



NEUES Pulver für den Wachs und für die Mastung der Schweine
REDIN,
mit garantiertem Erfolg!

ZENTRALDROGERIE EMIL HUBER
Marburg / Drau, Herrengasse 33



Wunden, die bei der Arbeit entstehen, werden durch den Schnellverband Hansaplast vor Schmutz bewahrt, ohne die Arbeit lange zu unterbrechen. Hansaplast wirkt entzündungswidrig.

Hansaplast
heilt Wunden!

Wenige cm erfüllen den Zweck!



Gegen „Samenbruch“
Oidium, Aescherich

COSAN

kolloidaler flüssiger Schwefel

Besug durch Handel und Genossenschaftliche

J. D. Rieder, E. de Haen & Co. Berlin

Generalvertrieb: Aug. Scholdes

Znaim - Fernspr. 423



Bandagen aller Art, sowie Prothesen erzeugt die altbekannte Firma FRANZ BELA, Bandagist, Marburg/Drau, Herrengasse 3. 237-14

RAIFFEISENKASSE MARBURG/DRAU

HERRENGASSE

FERNRUF: 24-53

SCHULGASSE

im Gebäude der früheren Untersteirischen Volksdarlehenskasse

131

Verzinst die Spareinlagen und Einlagen in laufender Rechnung nach gesetzlicher Kündigung und laut Vereinbarung
Gewährt Darlehen: kurz-, mittel- und langfristige auf Bürgschaft und Intabulation, sowie Kredite in laufender Rechnung